

accent

INTE SÅ BLÖTT

Engelsk fotboll har nyktrat till

BARA BRA BORÅS!

Stor rapport från kongressen

LADDAR NYKTERT

Accent träffar stavgöpparen Alhaji Jeng

DET STORA HJÄRTFELET

Är alkohol verkligen en mirakelmedicin?

EN RÄDDANDE PLANKA

Vi besöker kamratstödet i Östersund

FORUM *Live*

Live på scenen på IOGT-NTO Forum i Köping

ÅRETS JULKONSERT – en önskerepris Söndag 8 dec kl 15.00

Även lördag 7 dec kl 15.00 och 19.00

*Mikaela Loord, Marcus Ohlsson,
Helena Ohlsson Brink och Pontus Henkel.*

*Husband Elin Jaurings kvartett
med Sweet old fashion girls.*

Gästartist:

Lena-Maria Klingvall

www.lenamaria.com

Din biljett på Köpings Turistbyrå
0221-256 55 eller

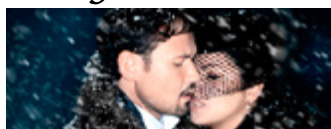
www.digitaltforum.se

Västra Långgatan 2, Köping.
Tel 0221-231 10

Digitalt **FORUM**

Lörd 5/10 kl 19.00

Direktsänd Opera från
The Met i New York

**EUGEN
ONEDIN**

av Pjotr Tjajkovskij

FORUM *Live*

Fred 27/9 kl 19.30

Digitalt **FORUM**

Lörd 9/11 kl 19.00

Direktsänd Opera från
The Met i New York

TOSCA

av Giacomo Puccini

FORUM *Live*

**Fred-lörd-sönd
19/10 – 17/11**

MUNKTORPSTEATERN 2013

*Spanska
flugan*

14

Hjärtfelet. Är ett måttligt intag av alkohol verkligen rena mirakelmedicinen? Allt fler ifrågasätter hälsoytan.

18

Kongress. Stor rapport från sommarens största IOGT-NTO-händelse.

22

Fotboll. Den brittiska fotbollskulturen var länge förknippad med alkohol. Men något har hänt – åtminstone bland spelarna.

30

Intervju. För nyktre stavhopparen Alhaji Jeng finns inga hinder, bara möjligheter.

38

Världens barn. Blue Cross hjälper gatubarn i Kenya till ett bättre liv. Läs om hur pengarna som samlas in till Världens Barn används.

"Höj alkoholskatten" | 6

Höj skatten med en miljard och lägg den på kultursatsningar. Det kräver IOGT-NTO, som lanserade en kampanj om "vit skatteväxling" i Almedalen.

City Gross polisanmäls av Systembolaget | 8

Matkedjan började sälja alkohol i de färdigpackade matkassarna. Systembolaget menar att det är olagligt och har anmält.

Drickandet fortsätter ner bland unga | 11

Trenden med minskat ungdomsdrickande fortsätter. Dessutom är ökningen när det gäller narkotika bruten.

Ju fler kockar desto bättre | 4

LEDARE Pierre Andersson välkomnar det nya sättet att tänka kring beslutsprocesserna i IOGT-NTO.

Euskefeurat tröstar | 46

ORDFÖRANDEN Anna Carlstedt skriver kärleksfullt om pitegruppen som skrivit så mycket om spritens baksidor.

+ Kultur | 42

+ Månadens medlem | 44

+ Korsord | 51

OMSLAGSBILD
Julia Sjöberg

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Öppet är bättre

Fler kockar gav godare soppa

Under våren 2010 skrev jag om öppenhet och delaktighet på den här platsen. Om hur arbetet med mål- och verksamhetsinriktningen som skulle läggas fram på kongressen i Åre var i full gång, men att man med dagens teknik på ett enkelt sätt skulle kunna öppna processerna och låta många fler vara delaktiga.

Sedan dess har till min glädje mycket hänt. Inför kongressen i somras var nästan alla viktiga förslag kända och publicerade långt innan de gick ut till kongressombuden. Genomtänkta processer för att få fler att tycka till på ett tidigt stadium fanns på plats både när det gäller måldokument och förslaget till nya grundsatsar.

Jag är övertygad om att processen gör slutresultaten bättre. Ju fler kockar desto bättre soppa. Ätminstone när det gäller folkförelsedemokrati.

(Detta ska dock inte ses som ett underkännande av den representativa demokratimodell som vi finslipat och arbetat fram i så många år – men att öppna upp processen inför beslutande möten kan bara vara en fördel.)

Vi på Accent testade att sända lite live-tv från Borås. Om du vill kolla i efterhand kan du gå in på www.accentmagasin.se/live/ och bläddra ner till #accentdirekt. På samma plats hittar du också alla sändningar från förhandlingarna.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Tack för folkbildarmötet!

■ Hundraåringen klev ut genom fönstret och försvann till IOGT-NTO:s folkhögskola, Tollare. Skolan bjöd in till födelsedagsfest i den trivsamma herrgården i strålande junisol med sommaren i full blom i parken! Livligt engagerad värd var skolans ordförande Anders A Aronsson assisterad av rektor Anders Svensson. (Jag hade lika generöst inbjudits då jag fyllde både 80 och 90 år.) Till festen bidrog IOGT-NTO:s huvudorganisation och olika verksamhetsgrenar genom stöd och gåvor.

Huset blev fullt av representanter för några institutioner, främst regeringen, Linköpings universitet och Folkbildningsrådet, och för många organisationer, bland annat, SFHL, RIO, Forskningsföreningen, studieförbund och den nyinstituerade Vestlundfonden. Där kom också många vänner och före detta folkhögskoleelever. IOGT-NTO:s pensionärskör medverkade under Björn Höjers

Gösta Vestlund

ledning. Han ledde också allsången.

Alla bidrog till att födelsedagsfirandet blev till ett fulltonigt folkbildarmöte, präglad av glädje, gemenskap och något av en nytändning inför framtiden.

Varmt tack till er alla!

GÖSTA VESTLUND MED FAMILJ

Angående lotteriutmaningar (i Accent 5/13)

■ Märklig utmaning, att få fler IOGT-NTO medlemmar att spela mera. Craig Nakken, familjeterapeut och rådgivare i missbruksfrågor, och föreläsare om missbruk och relationer över hela USA har givit ut boken Jaget och Missbrukaren. Där framhåller han "att missbruk inte bara är ett sätt att agera inför en speciell sak eller händelse – det är ett sätt att förhålla

sig till Jaget och omvärlden" och "Den inre missbrukaren kommer att leta efter andra objekt eller händelser för att skapa en ny missbruksrelation." ... "Man skiftar missbruk för att hålla missbruksprocessen igång. Missbrukare söker sinnesförändringen – hur de får den är av mindre betydelse." Jag tror vi ska vara väldigt rädda om varandra, hjälpa varandra, och undanröja de missbruksfällor vi kan! Med vänlig hälsning

MARGARETA

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 9 aug
Nästa nummer kommer ut: 27 september

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Tobias Berving & Fredrik Olsson

ETC Kommunikation
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Andreas Hermansson, Julia Sjöberg, Sandra Pettersson, Görel Espelund, Andreas Karlsson, Hanna Nolin, Anders Perstrand. **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50

Fax 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress:

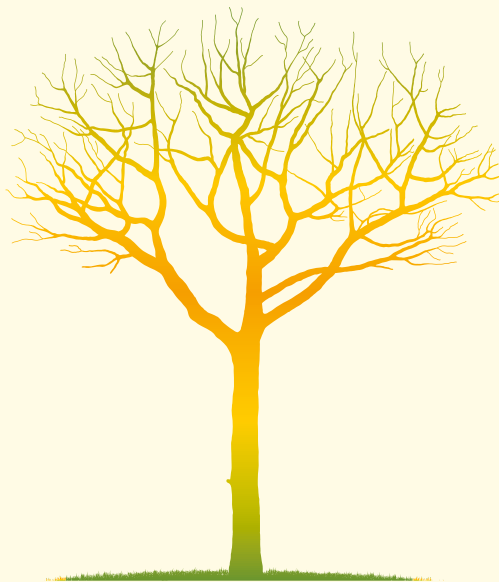
Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (225 kr/år)** och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se

Tryck V-TAB, Vimmerby. **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Inne anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

Taltidning Accent finns även som gratis taltidning. **TS-kontrollerad upplaga 2011** 30 000 ex
ISSN 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

Hej medlem!

Vi har sedan en tid tillbaka mer aktivt arbetat med testamente som en kanal för medlemmar att stötta IOGT-NTO:s arbete mot alkohol och andra droger. Detta arbete är baserat på kongressens beslut 2011, då man beslutade att testamente som alternativ skulle utvecklas efter förfrågningar av medlemmar. Många organisationer har ett aktivt arbete med att få in gåvor till sitt viktiga arbete, där testamenten ingår likväl som jubileumsgåvor och autogirogåvor.

Från IOGT-NTO:s sida har vi tidigare inte gjort så mycket kring detta. Detta arbete har nu gjorts, och nu finns en handledning att beställa enligt nedan eller ladda ner på iogt.se.

Att testamentera är naturligtvis helt frivilligt, och det skall ses som en annan möjlighet att stötta arbetet för värld med mindre alkohol.

Du medlem som är intresserad av testamenteshandledningen beställer den genom att skicka brev till:

Testamenten
IOGT-NTO
Box 12825
112 97 Stockholm

Du kan även ringa 08-672 60 05, eller skicka e-mail till info@iogt.se, skriv gärna "Testamente" i ämnesraden.

Har du frågor om testamenten så kan du kontakta Testamentesansvarig Andreas Ek-Sarfraz på 0733-72 62 54 eller skicka e-mail till andreas.ek-sarfraz@iogt.se

Uruguay på väg mot legal marijuana

CANNABIS Som första land i världen kan Uruguay få en legal, statligt reglerad marknad för marijuana. Förslaget – som också

förväntas godkännas av senaten – innebär att staten inrättar ett licenssystem för produktion och försäljning av

marijuana. Man planerar också att inrätta en slags ransonering, ingen ska kunna köpa mer än 40 gram per månad.

Förslaget röstades igenom i underhuset med siffrorna 50-46. President José Mujica stöder förslaget, men opinionsundersökningar visar att två tredjedelar av befolkningen är emot.

PIERRE ANDERSSON

Sjöfylleriet minskar

ALKOHOL Förra året anmälades 228 personer för sjöfylla. Hittills i år har 89 fall anmälts. Och trenden är likadan över hela landet. I Stockholm anmälades 40 personer 2010. Hittills i sommar har 10 fulla båtägare anmälts. Så låga siffror har aldrig uppmätts.

Calle Jonsson, enhetschef på Sjöpolisen i Stockholm ser hur båt beteendet har förändrats sedan 2010, då en lagändring gjordes.

– Det är glädjande att se att lagen faktiskt har den effekt som avsågs. Vi ser att fler båtägare ligger still i hamnarna när de vill dricka, säger han.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Anna Carlstedt diskuterar vit skatteväxling i Almedalen.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Höj alkoholskatten – satsa på kulturen

IOGT-NTO kräver att alkoholskatten höjs med tio procent och föreslår att pengarna läggs på kultur. Maria Larsson vill höja skatten, men M och C tvekar.

IRÖRELSE Alkoholskatten har inte följt den allmänna prisutvecklingen sedan 1990-talet – vilket i praktiken gjort alkoholen billigare och billigare. Det pekar IOGT-NTO på i en rapport som släpptes under kongressveckan i Borås.

– Det är dags genomföra det regeringen lovade i början av mandatperioden, nämligen att höja alkoholskatten, säger Anna Carlstedt, ordförande i IOGT-NTO.

Anledningen till att skatten på alkohol inte höjts, trots regeringens löften, tror IOGT-NTO beror på att den svenska alkoholnäringens

lobbyarbete för att undvika skattehöjning.

I rapporten föreslår IOGT-NTO att man ska använda miljarden man får in på höjd alkoholskatt till en kultursatsning, t ex till fri entré på statliga museer, sänkt dansbandsmoms och en individuell kulturcheck som arbetsgivare kan ge till anställda, avdragsgillt.

Även Maria Larsson kräver att vallöftet infrias, enligt Svenska Dagbladet.

– Vi har en överenskommelse inom alliansen att alkoholskatterna ska höjas och då måste det

komma upp i budgetförhandlingarna i höst. Det är sista chansen om vi ska få det gjort under mandatperioden, säger Maria Larsson till tidningen.

Folkpartiet backar upp Maria Larsson, men Moderaterna och Centerpartiet ställer sig tveksamma till en höjning. Som argument mot framhålls framför allt risken för ökad smuggling och gränshandel.

Det är inget som oroar Anna Carlstedt.

– Forskning visar att det händer ganska lite med införseln och smugglingen om man höjer alkoholskatten, däremot dricker de allra flesta mindre, säger hon.

EVA EKEROTH

PIERRE ANDERSSON

JENNY STADIGS

"Utredningen legitimerar olaglig verksamhet"

Ge Konsumentombudsmanen rätt att stoppa alkoholmarknadsföring och inrätta tillsyn av hemleveranser av importalkohol – det föreslår en statlig utredning. Kritiker menar att olaglig verksamhet legitimeras.

FOTO: BOSSE JOHANSSON

ALKOHOL Enligt utredaren Göran Lundahl är tillsyn av själva inter-netsäljningen inte aktuell.

– Tillsyn kan inte bedrivas när säljaren befinner sig i utlandet, eller när det är frågan om illegal verksamhet. Alltså har vi riktat in oss på leverantörsledet, säger Göran Lundahl.

Förslaget innebär att alla företag som vill syssla med yrkesmässig leverans av alkohol till konsument ska omfattas av en anmälningsplikt till kommunen, samt att transportföretagen ska ha ett program för egenkontroll.

Utredaren vill också att samma regler kring ålderskontroll och

utlämning av alkohol till berusade ska gälla vid leverans som på krogen, samt att kommunerna ska ha rätt att genomföra kontrollköp.

Statens Folkhälsoinstitut föreslås få ett övergripande ansvar för tillsynen och ska också samla in statistik.

Alla i utredningen var dock inte överens. Systembolagets chefjurist Malin Sandqvist menar i ett särskilt yttrande att utredningens

förslag kring tillsynen av e-handel snarare riskerar att legitimera en verksamhet som faktiskt är olaglig.

Vad gäller alkoholreklam ser utredaren särskilt allvarligt på reklam riktad till unga och vill därför att KO ska kunna kräva en särskild marknadsstötningsavgift från aktörer som bedriver sådan marknadsföring.

PIERRE ANDERSSON

Ingen nattvard för nykter alkoholist

RÖRELSE IOGT-NTO-medlemmen Thomas Person vill aldrig mer smaka på alkohol. Det innebär att han utestängs från nattvarden i Hudiksvall-Idenors och Enångers-Njutångers församlingar som han regelbundet besöker.

Han är upprörd och ledsen över att de inte erbjuder ett alkoholfritt alternativ som

en rad andra församlingar inom Svenska kyrkan. Vissa har till och med helt gått över till alkoholfritt.

Berndt Alexandersson, komminister i Enångers-Njutångers församling, har dock inte någon förståelse alls för Thomas Persons åsikter och känslor.

– Man kör ju inte med alternativ. Det är inte en restaurang det här, säger han till Accent.

JENNY STADIGS

FOTO: FLICKR / BLANCHEK

Miljonlotteriet samarbetar med TV4

I höst drar en ny omgång av nöjesprogrammet "Pengarna på bordet" igång på TV4. Den här gången i samarbete med Miljonlotteriet.

RÖRELSE – En av våra prenumeranter lottas fram och får medverka i en dragning som kan leda till en vinst på upp till 250 000 kronor, säger Ludwig Altholt, vd på Miljonlotteriet.

Han berättar att Miljonlotteriet också kommer att synas med inslag om IOGT-NTO:s verksamhet, bland annat Vit Jul, sociala företag och kamratstöd.

Ny programledare i år blir skådespelaren, TV-kocken och före

detta boxaren Paolo Roberto som hade en stökig uppväxt.

– Det gick bra för mig till sist, däremot har jag många kompisar som det inte gick lika bra för. Därför känns det skönt att berätta att IOGT-NTO har så mycket verksamhet för att hjälpa människor med missbruk och utanförskap. De hjälper ju också barn som växer upp i socialt utsatta familjer, exempelvis genom att anordna läger, säger Paolo.

MARIA ZAITZEWSKY
RUNDGREN

FOTO: SCANPIX / TOBIAS FISCHER

Kalorimärkning av alkohol

ALKOHOL Det blir obligatoriskt med näringsdeklaration på nästan all mat och dryck i EU i slutet av 2016. Undantag från reglerna gäller bland annat alkohohaltiga drycker med över 1,2 volymprocent.

Brittiska Labours talesperson för hälsofrågor i Europa, Glenis Willmott, är en av de som anser att även alkohol ska märkas med energiinnehåll. Hon anser att mängden kalorier i ett glas vin kan få folk att tänka till en extra gång innan de dricker. Hon får medhåll av Kristina Sjölin, Livsmedelsverket, medan alkoholforskaren Martin Stafström är mer tveksam till om det skulle ha någon effekt på konsumtionen.

JENNY STADIGS

HALLÅ DÄR!

Marika Hjelm Siegwald och Sara Hjelm

... kommunikationschef på Coop, respektive pressekreterare på Ica.

Planerar ni att följa City Gross exempel och sälja vin?

– Nej, det är inget vi har funderat på, vi följer de lagar och regler som finns i Sverige säger Marika Hjelm Siegwald.

– I dagsläget finns inga sådana planer från Ica centralt. Ett fåtal Ica-butiker har utskänkningstillstånd i sina butikers serveringar men detta är initiativ från butikerna själva, säger Sara Hjelm.

Vad tycker ni om att City Gross erbjuder alkohol tillsammans med matkassarna?

– Vi har inga åsikter om vad våra konkurrenter gör, vi tar bara ställning till vad vi gör, säger Marika Hjelm Siegwald.

Är det en konkurrensfördel för livsmedelskedjor att erbjuda alkohol?

– Ett bredare utbud kan alltid vara en konkurrensfördel, men Systembolaget har monopol i Sverige och vi vill därför inte spekulera i frågan, säger Sara Hjelm.

– Det är en hypotetisk fråga eftersom det ju inte är aktuellt för oss i Sverige. Vi verkar efter de svenska reglerna helt enkelt, säger Marika Hjelm Siegwald.

Ni är inte rädda för att förlora kunder till City Gross?

– Nej, det är vi inte. Alla behöver följa de lagar och regler som finns i Sverige, så det här kommer förmodligen inte bli ett så långvarigt försök, säger Marika Hjelm Siegwald.

JENNY STADIGS

City Gross säljer vin – polisanmäls av Systembolaget

Den som beställer färdigpackade matkassar från City Gross kommer i framtiden också att kunna köpa vin. "Det är dags att regeringen agerar", säger Anna Carlstedt.

ALKOHOL – Vi vet att många av våra matkassekunder vill kunna kombinera mat och kvalitetsviner, och det är därför vi erbjuder möjligheten, säger Carola Grahn, ansvarig för Mat & Vin vid City Gross till Expressen.

Matkedjan menar att man följer svensk lagstiftning i och med att alkoholen importeras via vinklubben Winefinder. Men alla håller inte med om att lagen kan tolkas på det här sättet.

ORIGINALFOTO: CITY GROSS

– Det kan knappast ha varit lagstiftarnas intention att skapa en vilda västernmarknad av alkohol på nätet. Vi har ett försäljningsmonopol av alkohol och det ska självklart gälla oavsett om man köper flaskan i en fysisk butik eller på nätet, säger Anna Carlstedt, ordförande för IOGT-NTO.

Systembolaget väljer att polisanmäla City Gross.

– Vi kan inte se att det här är lagligt, säger styrelseordförande Cecilia Schelin Seidegård.

PIERRE ANDERSSON

IOGT-NTO: Regeringen måste ta sitt ansvar

Regeringen ducker i frågan om näthandel av alkohol. Det menar IOGT-NTO som nu kräver att regeringen agerar. Maria Larsson, folkhälsominister, håller inte med.

IRÖRELSE I utredningen om tillsyn av e-handel av alkohol konstaterar man att det är oklart huruvida all den handel av alkohol via nätet som förekommer i Sverige i dag är laglig eller inte – lagen är ottydligt formulerad.

Systembolaget gör samma bedömning och har polisanmält vinklubben Winefinder och City Gross. Alkoholikaren Sven

Andréasson, som också är ordförande i Alkoholpolitiskt forum, kräver i en debattartikel att regeringen agerar mot internethandeln med alkohol.

IOGT-NTO polisanmälde ett antal vinklubbar redan i november 2011. Denna polisanmälan är fortfarande på förundersökningsstadiet.

– Hittills har regeringen duckat från frågan, men nu när både vi, professor Sven Andréasson och Systembolaget sätter ner foten

Anna Carlstedt

så går det inte att ducka längre, säger Anna Carlstedt, ordförande för IOGT-NTO.

Maria Larsson håller inte med om att regeringen har duckat i frågan.

– Definitivt inte. Varje typ av alkoholförsäljning är reglerad. Det är olagligt för andra än Systembolaget att sälja alkohol i Sverige eller att upprätta lagerhållning av alkohol. Det har räckt långt. Möjligheten till privatimport tillkom för att möta den så kallade Rosengrendomen, svarar hon Accent i ett mejl.

PIERRE ANDERSSON
JENNY STADIGS

Åsengården.

Åsengården säljs

Åsengården, som varit i IOGT-NTO:s ägo i drygt 50 år, är till salu. Orsaken är minskad beläggning.

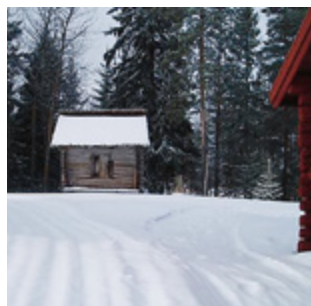
I RÖRELSE Den 18 augusti stänger Åsengården, åtminstone i IOGT-NTO:s regi.

– Anläggningen har länge gått med förlust. Trots att alla har försökt och alla vill, så går det inte längre, säger Inger Ekstrand, ordförande i stiftelsen som

driver Åsengården.

Åsengården ligger på Sol-leröåsen med milsvidd utsikt över Siljan. Där finns både rum och stugor att hyra. IOGT-NTO har haft anläggningen i drygt 50 år.

– Det verkar finnas mindre pengar till kurser och läger nuförtiden. Det är mest turister och de kommer främst under juni, juli, halva augusti och i Vasaloppstider. Det räcker inte, säger Inger Ekstrand.

Tack vare närheten till slalombacke och skidspår är anläggningen inte bara en sommaranläggning, men det är ändå svårt att fylla anläggningen året om.

Förra året fattades beslutet att lägga ner Åsengården och nu är det dags.

– Det var inget lätt beslut. Många har stark känsla för anläggningen, men vårt mål är att alla långivare ska få tillbaka sina pengar, säger Inger Ekstrand.

Utgångspriset för Åsengården är 4,3 miljoner.

EVA EKEROTH

Alkohol orsakar cykelolyckor

ALKOHOL Varje år måste 23 000 svenskar uppsöka sjukhusvård efter cykelolyckor, enligt den nya statistiken från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Av dessa är 3 500 så allvarligt skadade att de vårdas på sjukhus i mer än ett dygn.

Bakom den stora mängden cykelolyckor ligger en rad faktorer. Exakt hur stor betydelse varje faktor har är svårt att reda ut. Men att alkohol spelar en stor roll står helt klart, enligt Jan Schyllander, olycksutredare på MSB.

– Helt väglag är absolut störst, men alkohol kommer inte långt efter, säger han.

JENNY STADIGS

FOTO: ISTOCK

Alkohol försämrar överlevnad efter operation

ALKOHOL Den som dricker mer än två glas alkohol per dag dubblar risken att dö efter en operation. Infektioner och långsam sårhäkning är de vanligaste komplikationerna. Det visar en studie av Marie Eliassen vid Danmarks institut för folkhälsa vid Södra Danmarks universitet.

Patienterna hade opererats i huvud, nacke, buk eller för ortopediska åkommor. Endast sådana skador som inte uppkommit på grund av alkoholkonsumtion ingick i studien. Orsaken tros vara att alkohol påverkar immunförsvaret och gör kroppen mer mottaglig för infektioner.

EVA EKEROTH

53%

... av eleverna i nian har inte druckit någon alkohol det senaste året.

BILDEN

FOTO: FELIX ALNEMARK

Pride. Även i år deltog IOGT-NTO och UNF i Stockholm Pride. De lokala distrikten fanns med såväl i festtåget som under olika seminarier.

KOMMENTAREN

Sommarens baksida

Så är ännu en sommar till ända. Vädrets makter har stått oss bi och förhoppningsvis har de flesta samlat nya krafter inför vinterns mörker och kyla.

Det är dock inte alla förunnat att njuta och ha det bra på sommaren. För den som är ensam kan påtvingad ledighet vara ett gissel, liksom om man inte har råd att resa någonstans eller tvingas fira semester med en berusad partner eller berusade föräldrar.

Så finns det de som aldrig kommer tillbaka från semesterfirandet, till exempel de som drunknar.

I sommar har vi kunnat läsa att varannan man som drunknar gör det med alkohol i blodet. Män står för 80 procent av alla drunkningsolyckor. Skälet till det kan man

bara spekulera i, men uppenbart är att män, alkohol och vatten är en synnerligen olämplig kombination. Män väljer att bada efter att de druckit tre gånger så ofta som kvinnor, de åker båt i berusat tillstånd dubbelt så ofta som kvinnor och använder flytväst hälften så

ofta. De har helt enkelt mindre respekt för vatten än kvinnor. Och alkoholen förbättrar inte deras omdöme, varken i det avseendet eller något annat.

Positivt är att drunkningsolyckorna minskar. I slutet av 1980-talet drunknade 400 per år. Nu är vi nere på 150 personer per år. Även sjöfylleriet minskar. Här tycks lagändringen ha haft avsedd effekt. Men det är ändå allt för många föräldrar, barn, partner och vänner som förlorar någon de håller av.

Vi kan alla hjälpas åt genom att sprida budskapet att alkohol och vatten inte hör ihop – om man inte ska dricka det förstås.

EVA EKEROTH

FOTO: PIERRE ANDERSSON

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Linda Engström stod som segrare i Almedalens debattmästerskap om alkoholpolitik.

Linda segrare i debatt-SM om alkoholpolitik

Linda Engström, tf verksamhetschef på IOGT-NTO och tidigare ordförande i UNF, vann debatt-SM i alkoholpolitik i Visby under Almedalsveckan.

I RÖRELSE Under Almedalsveckan arrangerar pr-byrån Reformklubben debatt-SM i en rad olika frågor. En av dagarna debatterades alkoholpolitik. Åtta debattörer ställde upp.

Debatten var ett samarrangemang mellan IOGT-NTO och tidningen Neo – två parter som sällan eller aldrig tycker lika i frågor som rör alkoholpolitik.

– Vi tyckte att det här var ett kul sätt... Vi är den enda arrangören av något som helst alkoholpolitiskt seminarium i Almedalen som driver en liberal agenda snarare än restriktioner, säger Mattias Svensson, chefredaktör på Neo.

Efter grundomgång, semifinaler och final stod det klart att Linda Engström kan titulera

sig svensk mästare i alkoholpolitisk debatt.

– Jag tänkte nog att jag borde kunna gå vidare, det här är ju ändå det jag har sysslat med i många år. Men när man inte vet vad de andra går för är det svårt att bedöma i förväg, säger hon.

Intresset för debatterna och engagemanget från publiken var stort.

– Det här var väldigt mycket bättre än många tv-studiodebatter jag har varit i, mer närvarande och roligt. Och så är det ju inte blodigt allvar, det handlar mer om sättet man debatterar, säger Linda Engström.

Mattias Svensson blev utslagen i semifinalen, men verkar inte vara särskilt nedslagen.

– Utan att ta något från segern så kan man väl konstatera att jag inte riktigt hade publiken med mig. Men jag är van vid att folk inte håller med mig, säger han.

PIERRE ANDERSSON

Alkohol fortsätter minska bland unga

Den ökande trenden när det gäller narkotika bland ungdomar är bruten. Dessutom fortsätter alkoholkonsumtionen att minska. Det visar siffror från CAN:s skolundersökning.

ALKOHOL Undersökningen visar att 47 procent av niondeklassarna uppger att de druckit alkohol de senaste 12 månaderna. Bland gymnasieelever i årskurs två är motsvarande siffra 77 procent.

Siffrorna har sjunkit stadigt de senaste åren och det ser alltså ut som att trenden fortsätter – motsvarande siffror för tio år sedan var 73 procent av niondeklassarna och 90 procent av gymnasieeleverna. I början av 1970-talet var det omkring 90 procent av grundskoleeleverna som drack alkohol.

– Det är första gången vi ser en majoritet som avstår, säger Håkan Leifman, CAN:s direktör.

Också den totala mängden alkohol som konsumeras av ungdomar minskar.

De data CAN samlar in tyder också på att man tar med sig de

mer restriktiva alkoholvanorna när man blir äldre.

– Vi ser också att unga vuxna dricker mindre idag, det var de som var ungdomar när konsumtionen började sjunka för tio år sedan.

Till skillnad från vad man ofta hör i debatten så stiger debutåldern för alkohol. Intensivkonsumtionen av alkohol bland unga har

också minskat kraftigt.

När det gäller narkotika verkar den uppgående trenden som sågs 2006-2010 nu vara bruten, siffrorna minskar för tredje året i rad. Undersökningen visar också att de som köper narkotika är samma personer som redan använder narkotika, alkohol och tobak.

PIERRE ANDERSSON

Fakta. CAN:s skolundersökning

Alkohol

Bland flickor i årskurs nio är det 50 procent som säger sig ha druckit alkohol de senaste 12 månaderna. Bland pojkar är motsvarande siffra 44 procent. Sammanlagt blir det 47 procent av niondeklassarna. En majoritet av eleverna avstår alltså från alkohol.

Narkotika

Bland flickor i årskurs nio uppger 5,7 procent att de någon gång använt narkotika. Bland

pojkar är motsvarande siffra 7,3 procent. I gymnasiet är siffran för flickor 13,8 procent och 19,4 procent för pojkar. Samtliga siffror visar på en nedgång sedan föregående år utom pojkar i årskurs nio där siffran är densamma.

FOTO: ISTOCK

Flera narkotikaklassas

Från den 1 augusti är tolv nya narkotikaklassade. Dessutom klassades Adhd-medicinen Lisdexaminet den 22 juli.

NARKOTIKA – Att tretton substanser narkotikaklassas är väldigt mycket. Det finns så många nya narkotika att vi inte har möjlighet att ta alla på en gång utan vi betar av efter hand, säger Per-Åke Sandvold, ansvarig för kontroll av narkotika och olaga läkemedel på Läkemedelsverket.

Den främsta effekten av narkotikaklassningen är att polis och

tull kan ta substanserna i beslag och att åtal kan väckas, enligt Per-Åke Sandvold. När det gäller läkemedel innebär narkotikaklassning främst att det tillkommer en rad restriktioner kring förskrivningen.

I Sverige måste man känna till exakt hur en substans ser ut för att den ska kunna narkotikaklassas, vilket det ofta riktas kritik mot.

– Lagstiftningen ligger hela tiden steget efter. Drogen måste först ut på marknaden, och sedan måste vi analysera den i våra laboratorier

vilket innebär att det tar sex till åtta månader innan den kan bli narkotikaklassad.

Många vill se en så kallad generisk lagstiftning istället, vilket innebär att det räcker med att en substans uppför sig som en känd narkotikaklassad substans för att den ska vara olaglig.

JENNY STADIGS

FOTO: ISTOCK

30%

... ökade Systembolagets försäljning av alkoholfria drycker med under 2012.

Dokumentärserie om medberoende

ALKOHOL I höst börjar produktionen av en dokumentärserie om medberoende. Programledare blir Ann Söderlund och Sanna Lundell – båda med erfarenhet av missbruk i familjen.

– Det är tre dokumentära timmar som följer skeendet i en medberoendes

liv. Det har varit en lång process att sälja in, men det finns också många på SVT som brinner för det här, säger Ann Söderlund.

Programmet kommer att ha premiär under hösten 2014 och är planerat att sändas på tisdagar klockan 21 i SVT1.

PIERRE ANDERSSON

FOTO: ISTOCK

Nykterhetslöfte ses över

RÖRELSE På Blå Bandets rikskonferens diskuterades organisationens medlemslöfte. Diskussionen kretsade främst kring formuleringen "med Guds hjälp" som finns i medlemslöftet idag – en diskussion som slutade med återremiss till förbundsstyrelsen.

Men Blå Bandets nyttillträdde förbundsordförande Lasse Reuterberg öppnar för större förändringar än så.

– Jag tror att vi kanske kommer att hamna i en situation med två olika löften eller att det är valfritt. Varför ska vi ha nykterhetslöfte överhuvud taget? Det är ju en samvetsfråga. När man går med i Blå Bandet eller IOGT-NTO så ställer man ju upp på de mål och värderingar som organisationen har.

PIERRE ANDERSSON

Lag om ölkontroller inom kort

ALKOHOL En ny lag om ölkontroller är på gång – det avslöjade Maria Larsson i Almedalen. Kommunerna ansvarar för att kontrollera att de butiker som säljer folköl inte säljer till minderåriga. Men sedan Justitieombudsmannen, JO, satte stopp för kontrollköp där kommunerna använde

ungdomar har tillsynen varit obefintlig.

– Kommunerna har haft mycket lite tillsyn sedan beslutet, men nu kommer det en lagrådsremiss inom en mycket snar framtid, säger Maria Larsson, barn- och äldreminister, som också har

ansvar för alkoholpolitiska frågor.

Kontrollerna ska av juridiska skäl inte göras av ungdomar utan av unga människor som är över 18 år. Det gör att eventuella köp inte kan leda till polisanmälan eller andra skarpa åtgärder.

Linda Engström, just avgången ordförande i UNF, har varit engagerad i frågan länge. Hon är nöjd med beskedet från Maria Larsson.

– Äntligen kommer det en lag, säger hon. Kommunerna har gått så länge utan verktyg för tillsynen.

PIERRE ANDERSSON

"Summan av lasterna är inte konstant."

CAN:s direktör Håkan Leifman kommenterar statistik som visar att ungdomar inte använder mer narkotika när de dricker mindre.

Christer Wik, vice förbundsordförande i Junis.

Få barn till missbrukare i stödgrupp

Antalet barn som får tillgång till stödgrupper är fortfarande lågt. Av de ca 200 000 barn som växer upp i missbruksmiljö går bara två procent i grupp. Det är förmågan att hitta barnen som saknas – inte resurser.

RÖRELSE I år är det tionde året som Junis redovisar hur kommunernas stöd till barn som växer upp i missbruksmiljö ser ut.

– Jämfört med hur situationen var för tio år sedan är situationen mycket bättre, men de senaste fem åren har utvecklingen stått stilla, säger Christer Wik, vice förbundsordförande i Junis.

Ungefär två procent av de barn som växer upp i missbruksmiljö går i stödgrupp. Räknar man in alla som har en förälder som dricker för mycket blir siffran ännu sämre.

I vissa kommuner görs det mer

än tidigare och i andra mindre, men Christer Wik vill inte tala om någon trend eftersom antalet barn i varje kommun är så litet.

– I socialtjänstlagen står att var och en ska ha rätt till den hjälp som den behöver, och det kan vi konstatera att de inte får, säger han.

Han påpekar att det görs mycket bra saker också.

– Vi vill inte bara visa på det som inte fungerar utan också på sådant som är bra. Kolsva skolområde i Köpings kommun är ett bra exempel. Där försöker de jobba heltäckande och arbeta

främjande för alla barn, säger Christer Wik.

En annan kommun han nämner är Värnamo. Där driver Hela människan en hemlig klubb för barn som har krångel i familjen. Inte heller dit kom barnen till en början, men i väntan på deltagare närmade man sig socialtjänsten och arbetade upp en bra samverkan.

Christer Wik säger att det egentligen inte är resurser som saknas.

– De stödgrupper som finns skulle kunna ta emot fler. Problemet är att varken vi eller kommunerna vet hur man hittar barnen och hur man får dem att komma till grupperna. Där borde det läggas mer fokus, säger han.

Svarsfrekvensen på årets enkät var 81 procent.

– Vi är mycket stolta och nöjda med det resultatet, säger han.

EVA EKEROTH

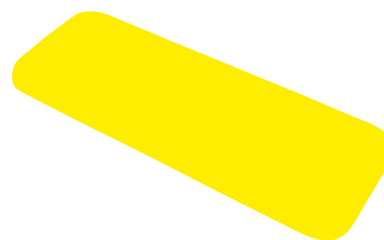
Personen på bilden heter Oscar Olsson. 1902 startade han den första studie-cirkeln, på många sätt ett startskott för en bildningsresa för hela det svenska samhället. Hade han verkat i dagens samhälle hade hans nya metoder kallats för sociala innovationer och han själv för social entreprenör.

Vem skulle Oscar vara idag? Vad skulle han göra?
Och vem är du? Vad vill du göra?

**Samhället. Organisationen. Individen.
Sverige. IOGT-NTO. Du.**

**SHIFT - ett ledarskapsprogram för
framtidens IOGT-NTO**

SHIFT

iogt.se/shift

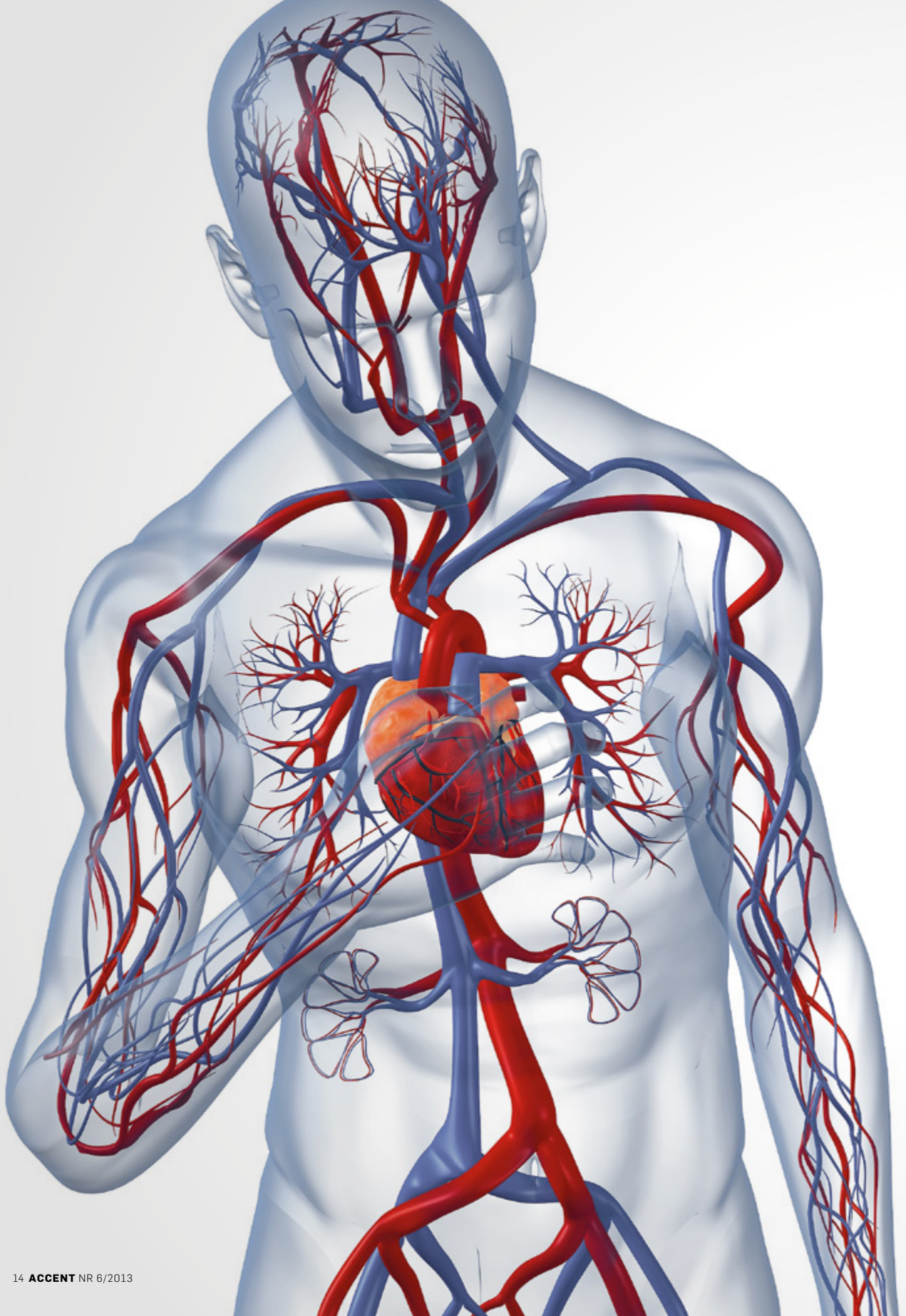
Är du aktiv i Kamratstödet på din ort?

Är du intresserad av att arbeta för att ditt kamratstöd ska utvecklas och må bra? Vill du dela dina erfarenheter med andra och tycka till om hur vi på centralt håll på bästa sätt kan arbeta tillsammans med er?

Kom då till Kårsögården utanför Stockholm 13-15 september.

För mer information och anmälan gå in på www.iogt.se.

DET STORA HJÄRTFELET

De senaste 20 åren har en stor mängd studier visat att en måttlig mängd alkohol är bra för hälsan. Allt fler ifrågasätter nu resultaten – och menar att de är **resultatet av ett systemfel** i studierna.

TEXT EVA EKEROTH FOTO ISTOCK

"Det underliga är inte att jag reflekterat över detta, utan att så många andra inte gör det."

Så kommenterar Hans Olav Fekjær, tidigare överläkare och numera pensionär och rådgivare åt Actis, frågan hur det kom sig att han började tvivla på alla undersökningar som visar att alkohol i måttliga mängder skyddar mot allehanda krämpor.

Hans Olav Fekjær är tidigare överläkare och numera pensionär och rådgivare åt Actis, ett samverkansorgan för norska organisationer engagerade i rusmedelsfrågor. Han anser det helt osannolikt att alkohol skulle kunna skydda mot så många olika krämpor och skrev därför en debattartikel som antogs av den ansedda tidskriften *Addiction*. Den publicerades där i mars.

– När jag skrev artikeln, i december förra året, var det 24 olika sjukdomar som alkohol sades vara bra för. Nu har de ökat till 29 stycken. Skulle det stämma är det en av de största medicinska sensationerna i modern tid, säger han till *Accent*.

Han påpekar också det märkliga är att alla sjukdomarna verkar förebyggas bäst av samma dos alkohol, den som motsvarar måttlig konsumtion. Effekten blir inte bättre om man dricker mer, tvärtom,

"Det skulle vara en av de största medicinska sensationerna i modern tid."

HANS OLAV FEKJÆR

Tittar man på studierna en och en finns därför ingen anledning att misstro dem. Det är när man ser helheten som man bör bli misstänksam, säger han.

Hans Olav Fekjærs teori är att det inte är alkoholen i sig som skyddar, utan den livsstil som måttlighetskonsumenter i genomsnitt har.

– De flesta sjukdomar som alkohol sägs

överskrids dosen blir effekten oftast den motsatta.

– Sådana resultat borde få alla varningsklockor att ringa säger han. Att alkohol skulle kunna ha den här effekten på en sjukdom är inte alls omöjligt.

vara bra emot är livsstilssjukdomar. Det finns flera undersökningar som visar att måttlighetskonsumenter lever sundast. De har högre utbildning, motionerar mer, äter bättre, är oftare gifta och har ett större socialt nätverk, säger Hans Olav Fekjær.

Han säger att det idag är mer socialt accepterat att dricka än att inte dricka och att skälen till att avstå är annorlunda idag.

– För hundra år sedan var de flesta nyktra av politiska skäl, för att de var engagerade i nykterhetsrörelsen. Så är det inte idag. Nu är det mer socialt accepterat att dricka än att inte dricka. De flesta som inte dricker gör det numera av hälsoskäl, säger han.

En norsk undersökning, som gjordes av Kreftregistret i Oslo, visade att organiserade nykterister har 19 procents lägre

"Man måste ifrågasätta slutsatsen att alkohol skulle skydda mot hjärt-kärlsjukdom."

SVEN ANDRÉASSON

dödlighet än genomsnittet. I hjärt – kärlsjukdomar var dödligheten 15 procent lägre. Det talar också emot att det skulle vara alkoholen som ger den skyddande effekten, enligt Hans Olav Fekjær.

För sin artikel har han gått igenom 88 olika studier. Förutom de som visar att alkohol är bra för diverse krämpor har han funnit studier av både danska, och amerikanska forskare som pekar på att vin-drickande i måttliga mängder snarare är ett tecken på ett gott liv än orsak till det.

Det är just det som är svagheten i de studier som visar på alkoholens positiva effekter, enligt Hans Olav Fekjær. Man har hittat ett samband och sedan dragit slutsatsen att det är ett orsakssamband.

– De studier som gjorts är alla observationsstudier. De är aldrig lika tillförlitliga som kontrollerade experimentstudier. Försök på människor går knappast att göra, men på råttor skulle det vara ganska enkelt, men det behövs många råttor och tar lång tid innan man kan se effekt, säger han.

Han drar paralleller till östrogenbehandling av kvinnor.

– Man var så säker på att östrogen skyddade mot hjärtsjukdom så läkemedelspro-

FOTO: MOA KARLBERG

ducenterna fick tillåtelse att ange det på förpackningen. Så påbörjades en randomiserad studie och då visade det sig att kvinnorna i försöksgruppen drabbades av hjärtsjukdom i så mycket högre grad än kontrollgruppen att man blev tvungen att avbryta studien i förtid, säger Hans Olav Fekjær.

De som tog östrogen före försöket var de välbeställda och välutbildade som hade råd att gå till gynekologen och som tog till sig nya rön. De drabbades i mindre utsträckning av hjärtsjukdom, trots, och inte tack vare, östrogenet.

Av samma anledning tror han att man för hundra år sedan skulle kunnat visa att rökning skyddar mot tuberkulos.

Sven Andréasson, professor och överläkare, håller med Hans Olav Fekjær.

– Jag tror att han har rätt. De norska studier som visar att organiserade nykterister drabbas av hjärt-kärlsjukdom i mindre utsträckning än andra gör att man måste ifrågasätta slutsatsen att alkohol skulle skydda mot hjärt-kärlsjukdom, säger han.

Han hänvisar också till en indisk studie där man inte hittat några skyddseffekter på hjärtat.

– I Indien är nykterheten norm och att dricka alkohol det avvikande beteendet,

säger Sven Andréasson.

Han påpekar att det finns forskare som redan för tio år sedan ifrågasatte sambandet.

– Men det har inte fått någon genklang. Majoriteten har valt att hålla fast vid antagandet att alkoholen har en skyddande effekt, säger han.

Sven Andréasson avfärdar dock inte alla möjligheter till att alkohol skulle skyddar mot sjukdom.

– Man kan inte helt utesluta att alkoholen skulle kunna ha en sådan effekt på vissa organsystem. Det har till exempel gjorts reumatologiska studier på apor där man kunnat visa att de som konsumerade alkohol i måttliga mängder löpte mindre risk, säger han.

Han anser dock att det oavsett eventuell skyddseffekt mot någon sjukdom är problematiskt att uppmuntra folk att dricka alkohol av medicinska skäl. Till det är alkohol en alltför giftig och beroendeframkallande drog och risken är stor att andra hälsoproblem dyker upp i stället. ■

Läs mer:

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/8467252>

Är du intresserad av alkoholpolitik och vill lära dig mer om EU?

Nu söker vi medlemmar i IOGT-NTO som vill följa med till Bryssel den 4–6 december 2013.

Vi träffar politiker, organisationer och andra aktörer som arbetar med alkoholfrågan inom EU. Flera av passen hålls på engelska.

Innan resan till Bryssel förväntas deltagarna gå en studiecirkel som består av totalt fyra träffar.

IOGT-NTO står för resa, boende och mat i samband med Brysselresan.

Anmäl ditt intresse genom att skicka ett mejl och berätta varför du vill delta, vad som intresserar dig alkoholpolitiskt och hur du har tänkt använda dina kunskaper från resan när du kommer hem.

Vi vill ha din ansökan senast den 13 september! Studiecirkeln startar i början av oktober.

För frågor och/eller ansökan kontakta:

Ella Sjödin, Politisk sekreterare EU-frågor, e-post: ella.sjodin@iogt.se, tel: 08-672 60 30 / 0733-72 62 30

Medlemsforum – hur går vi från att värva till att engagera?

12–13 oktober på Wendelsbergs folkhögskola

För första gången håller IOGT-NTO ett Medlemsforum för dig som är intresserad av medlemfrågor!

Här kommer allt från forskarnas syn på IOGT-NTO till inspirerande föreläsningar från andra ideella organisationer om engagemang att hållas.

Dessutom kommer du få möjligheten att

diskutera och spåna idéer tillsammans med andra kring frågor som rör medlemskap, engagemang och framtiden för IOGT-NTO.

Anmäl dig senast 16 september 2013

För frågor kontakta:

Winnie Blom-Jensen,
e-post: winnie.blom-jensen@iogt.se,
tel: 070-190 84 61

BARA BERÖM FÖR BORÅS

Under **kongressveckan i Borås** fanns det bara två saker som det yttrades något negativt om: Vädret och storleken på IOGT-NTO:s kongressal.

TEXT OCH FOTO **PIERRE ANDERSSON**

Borås bjöd på regn mest hela kongressveckan, men vad gjorde väl det när alla mest satt inomhus i förhandlingar. Solen visade sig när den som bäst behövdes - under torsdagskvällen på Stora Torget. Där arrangeras varje vecka Sommartorsdag med underhållning och kvällsöppet i butikerna. Denna gång bjöds både kongressdeltagare och Boråsare på extra underhållning av IOGT-NTO-rörelsen i form av Looptroop Rockers. Något som tilltalade särskilt de yngre.

- Våra medlemmar uppskattade verkligen Looptroop Rockers, säger Malin Thorson, nyvald UNF-ordförande, när hon intervjuades i Accents direktsända TV-show som sändes varje kväll under kongressen.

De lokala arrangörerna, med kongress-

"Det har varit
väldigt bra,
nära till allt."

ALLAN TOVHULT

generalen Anders Glemfelt i spetsen, fick mycket beröm under veckan. Förutom tre kongresser har deltagarna erbjudits två fester, Sommartorsdag, midnattskonserter, barnpassning, utflykter, nattkafé, utställningar och seminarier.

- Vi har varit 130 som jobbat med detta. Det har känts tryggt. Allt har fungerat enligt planen, utom att det blev lite för

långa köer till maten på invigningsfesten, säger han.

De köande själva verkade dock inte särskilt lidande. De småpratade med varandra och bjöds på jordgubbar av arrangörerna.

Monica Holmström, Junisombud, från Västerbotten är på kongress för första gången.

- Jag har ju inget att jämföra med, men det har varit superroligt. Förhandlingarna har varit intressanta och intensiva. Jag har lärt känna många nya människor, säger hon.

En som har mycket att jämföra med är Allan Tovhult från Jönköping. Han har varit på alla kongresser utom två sedan sammanslagningen mellan IOGT och NTO 1970.

- Det har varit väldigt bra, nära till allt. Även om förhandlingslokalen var lite liten, särskilt för gäster, säger han.

Trängseln i IOGT-NTO:s förhandlingslokal kompenseras delvis av IOGT-NTO:s IT-avdelning som snabbt ordnade fram en TV utanför lokalen där man kunde se förhandlingarna.

Looptroop Rockers spelade på Stora Torget under kongressen.

Kongressen i siffror

1 100 personer deltog i hela, eller delar av, kongressen; **413** av dessa var UNF:are, **132** Junis-deltagare och **9** från NSF.
1 000 personer besökte invigningen respektive avslutningen
120 funktionärer har arbetat med kongressen
360 sidor protokoll skrevs; UNF: **183** sidor protokoll (All time high – åtminstone sedan 2001), IOGT-NTO: **117** sidor och Junis: **60** sidor (färre än vanligt)
20 000–25 000 papperskopior har dragits.
3 744 luncher serverades
200 personer lyssnade på midnattskonserterna
65 personer testade höghöjdsbanan Up-Zone
30 barn passades i barnpassningen

Christian Dahlgvist spelar in video till #accentdirekt.

Allan Tovhult har precis avgått från IOGT-NTO:s valberedning och ska strax genomföra sitt sista uppdrag; att presentera förslag till styrelser för folkhögskoleförbunden.

En av de fem sekreterarna på IOGT-NTO:s kongress, Magnus Andersson, dyker upp vid frukosten på söndagsmorgonen. Han är trött, men nöjd över att protokollet nu börjar bli klart.

– Vid femtiden i morse hade alla lämnat in sina delar och fått dem lästa av två av de andra sekreterarna. Några har till och med hunnit sova en stund, men inte jag, säger han.

Lite besviken är han över att UNF blev klara med sitt protokoll långt före IOGT-NTO. Själv har han en del korrekturläsning kvar att göra innan han kan ge sig av

med familjen på semester.

I förhandlingssalen sitter Inga-Lill Bergsten och Laila Neck från Skaraborg för att delta i folkhögskolornas, Wendelsberg och Tollare, möten. Även de öser beröm över kongressen.

– Vi har mest suttit här inne i salen, men det har varit bra att ha boendet och maten på samma plats som förhandlingarna. Förhandlingarna har gått bra. Vi gillar att vi får arbeta igenom förslaget till stadgeändringar för folkhögskolorna i lugn och ro, säger Inga-Lill Bergsten och Laila Neck.

IOGT-NTO:s förhandlingar leddes av fyra ordföranden som arbetade tillsammans i par. En av dem är Birgitta Olli som många berömt för hennes sätt att leda förhandlingarna.

– Det var ju roligt att höra, men jag har tränat mycket, säger hon med glimten i ögat.

Första gången hon satt ordförande var på UNF:s kongress 1991. Efter att ha lett tre UNF-kongresser blev hon tillfrågad att leda IOGT-NTO:s kongress 1997 och har lett alla sedan dess.

Hon tycker att det gått bra att leda förhandlingarna även om de drog ut på tiden någon timme.

– Vi kanske borde infört talartidsbegränsning lite tidigare, men det är viktigt att folk får komma till tals. Frågor som ligger medlemmarna nära engagerar många och ger upphov till mycket diskussion. Svåra frågor, som den om substitutionsbehandling, engagerar färre, men desto starkare, konstaterar hon. ■

DE VIKTIGASTE BESLUTEN

TEXT OCH FOTO **PIERRE ANDERSSON**

Ingen substitutionsbehandling på egna behandlingshem

En av kongressens längsta debatter handlade om substitutionsbehandling, det vill säga behandling av narkotikamissbrukare med ersättningspreparat som metadon och buprenorfin.

Efter förra kongressen fick förbundsstyrelsen i uppdrag att utreda om IOGT-NTO:s egna behandlingshem ska erbjuda behandling med substitutionspreparat eller inte. Resultatet av denna utredning blev ett förslag från förbundsstyrelsen om att de egna behandlingshemmen inte längre ska erbjuda plats för klienter som använder substitutionspreparat.

Ombudsförsamlingen var allt annat än enig i frågan men beslutet blev till slut att IOGT-NTO:s behandlingshem ska erbjuda en behandlingsmiljö fri från substitutionsbehandling. Man beslutade också att förbundsstyrelsen ska återkomma med ett förslag till en social plattform till nästa kongress.

Ny mål- och verksamhetsinriktning tagen

Det mest centrala styrdokumentet, IOGT-NTO:s mål- och verksamhetsinriktning för den kommande kongressperioden, orsakade ingen längre debatt och antogs med enbart någon redaktionell ändring.

– Jag tycker att det var en bra diskussion, säger Andrine Winther, ny vice ordförande i IOGT-NTO. Diskussionen var

inte så omfattande men det tror jag beror på att vi har haft ett väldigt väl förankrat förslag. Vi har jobbat fram det tillsammans med många medlemmar, föreningar och distrikt.

Gemensam tobakspolicy

I framtiden ska IOGT-NTO:rörelsens arrangemang vara tobaksfria, det beslutade såväl IOGT-NTO:s som UNF:s och Junis kongressombud. Beslutet innebär "eventuellt bruk av tobak utom synhåll från övrig verksamhet". Enligt förslaget valde man att även fortsättningsvis lämna tobak utanför medlemslöftet, då tobak enligt rörelsens definition inte är att betrakta som någon drog.

FS fick backning om styrningen av folkhögskolorna

Förbundsstyrelsen ville få bort huvudmannamötet för folkhögskolorna Tolare och Wendelsberg från kongressen, och föreslog att förbundsstyrelsen själva skulle utgöra ombudsförsamling. Dessutom föreslog man att det i skolornas stadgar skulle skrivas in att IOGT-NTO:s mål- och verksamhetsinriktning ska styra skolornas verksamhet.

Kongressen (och skolornas huvudmannamöte) köpte dock inte styrelsens argumentation. Efter långa diskussioner beslutade man att huvudmannamötet ska flyttas tidsmässigt från kongressen, men ombudsförsamlingen ska utgöras av förbunds-

styrelsen samt ett ombud från vardera distrikt, som väljs på kongressen. När det gäller skolornas stadgar uppdrog kongressen åt förbundsstyrelsen att tillsammans med skolornas styrelser att återkomma med nytt förslag till kongressen 2015.

Nya grundsatser antagna

Redan till kongressen i Åre 2011 fanns ett förslag på en text som var tänkt att ersätta det som idag är IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program. Detta förkastades dock av kongressen och förbundsstyrelserna fick jobba vidare.

Den här gången gick det bättre.

I de nya grundsatserna införs en ny portalparagraf i stadgarna som lyder "IOGT-NTO-rörelsen är en del av en världsomspännande folk- och bildningsrörelse. Rörelsen bygger på principen om alla människors lika värde och rättigheter, utan åtskillnad av något slag. Inom IOGT-NTO-rörelsen samlas människor som tagit ställning för personlig nykterhet och som delar viljan att tillsammans verka för bättre levnadsvillkor för alla människor."

Därefter formulerar man tre bärande idéer för rörelsen: Demokrati, solidaritet och nykterhet.

Not: Senare i höst kommer en folder distribueras med Accent som beskriver kongressbesluten mer utförligt. Du kan också läsa mer på <http://www.accent-magasin.se/tag/kongress-2013/>

I KORTHET

Mer pengar till distrikten

Den förra kongressen klubbade att de distrikt som anställt en konsulent och har fler än 800 medlemmar får 300 000 kronor per år från förbundet. Denna summa beslutade årets kongress – mot förbundsstyrelsens vilja – att höja till 400 000 kronor per år.

Lättare att betala på plats

När IOGT-NTO värvar medlemmar på stan är det i nuläget inte möjligt för den nya medlemmen att betala medlemsavgiften på plats. Kongressen beslutade att kortläsare eller andra betalningsmedel nu ska nu utredas.

Ny rapportserie för strategisk opinionsbildning

Enligt en motion av Morgan Öberg, Stockholm, beslutade kongressen att IOGT-NTO från och med nästa år ska påbörja en rapportserie inom verksamhetsområdena alkohol- och narkotikapolitiskt arbete, förebyggande arbete och socialt arbete.

Regioner ska utredas

En motion om att skippa distrikten till förmån för större regioner avslogs, men

kongressen beslutade ändå att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att tillsammans med distrikten "utreda frågan om distriktens organisationsstruktur".

Kongressen 2017 i Värmland

Nu är det klart att kongressen 2017 kommer att arrangeras i Värmlands distrikt. Enligt tidigare beslut äger nästa kongress (2015) rum i Lund.

Utåtriktad digital verksamhet

Fler och fler lokaler har utrustning för att visa digital bio, direktsända konserter med mera. Kongressen beslutade att förbundet ska "skapa förutsättningar till att använda den digitala visningstekniken för opinionsbildning och rekrytering".

Inget stöd för att bestraffa supande föräldrar

En motion från Sven Lindblom, Väster-norrland, föreslog att IOGT-NTO ska verka för att det blir straffbart att supa sig full inför sina barn, ett förslag som tidigare lyfts av bland andra straffrättsprofessorn Madeleine Leijonhufvud. Kongressen beslutade dock att avslå motionen.

Val. Nya förbundsstyrelsen

Ordförande:

Anna Carlstedt, Hägersten (omval)

Vice ordförande:

Andrine Winther, Ingarö (nyval)

Sekreterare:

Carl-Åke Andersson, Nyköping (omval)

Kassör:

Ulf Persson, Nacka (nyval)

Studieledare:

Jan Linde, Mölnlycke (omval)

Ledamöter:

Monica Ståhl, Storfors (omval)

Salam Kaskas, Göteborg (omval)

Lena Nilsson, Nybro (omval)

Pia Magnusson, Solna (omval)

Magnus Lagergren, Örebro (omval)

Carina Dagbro, Skellefteå (nyval)

Hugo Hermansson, Växjö (nyval)

Kjell-Ove Oscarsson, Hässelby (nyval på den positionen)

TRE VETERANMEDALJER UTDELADE

Under kongressen i Borås delade förbundsordförande Anna Carlstedt ut IOGT-NTO:s högsta utmärkelse, Veteranmedaljen, till tre personer.

Leif Larsson

Leif Larsson har suttit i IOGT-NTO:s lotteristyreelse sedan starten 1970. De sista tio åren har hållit i ordförandeklubban. Han kommer från Kungsör i Västmanland och har varit aktiv i rörelsen sedan ungdomen. Han har varit såväl lokal som distriktsordförande i SGU och var en av de första förbundsordförandena i UNF.

Han har en bakgrund som civilekonom och har arbetat på så vitt skilda ställen

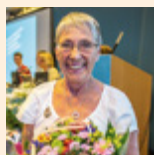
som Skatteförvaltningen och Lindex. Han har också varit föreståndare för Kuggavik.

Mai Eriksson

Den andra medaljen tilldelades Mai Eriksson som är uppvuxen i Skövde där hon tillhörde lf 17 Thor och var mycket aktiv i scoutkåren.

Hon har bland annat varit distriktskonsulent i Stockholm, verksamhetschef för NBV i Stockholms län, sekreterare i IOGT-NTO-förbundet och ledamot i Stiftelsen Dagöholms behandlingshem.

Hon är även engagerad utanför IOGT-NTO-rörelsen och har bland annat varit vice ordförande i KSA; Kvinnoorganisationernas samarbetsråd i Alkohol- och

Narkotikafrågor. Handikapptfrågor ligger henne varmt om hjärtat och hon har varit ordförande i FUB i Botkyrka – Salem.

Göran Rydén

Medalj nummer tre gick till Göran Rydén som varit medlem i 60 år. Omkring 1960 blev han revisor i Sveriges Storloge av IOGT. Vid sammanslagningen 1970 blev han revisor för IOGT-NTO. Samtidigt var han revisor i försäkringsbolaget Ansvar, folkhögskoleförbunden Tollare och Wendelsberg samt i de övriga förbunden inom IOGT-NTO-rörelsen; NSF, Junis och UNF. Göran Rydén har också hela tiden stöttat Dalarnas distrikt i ekonomiska frågor.

ENGELSK FOTBOLL

NYKTRARE

NÅGONSIN

Många av fotbollens största fixstjärnor har haft problem med alkohol och droger. Men något har hänt. Alltfler spelare dricker allt mindre och många av **de största stjärnorna dricker inte alls**. Accent utforskar en positiv trend.

TEXT ANDREAS HERMANSSON FOTO SCANPIX

Något skämtsamt skulle man kunna säga att Premier League har fostrat nästan lika många alkoholister som fotbollsstjärnor. Tony Adams, Paul Gascoigne och George Best är bara ett fåtal av alla de forna fotbollstjärnor som brottats med grava alkoholproblem både under och efter karriären. Men trots att befolkningen på de brittiska öarna rent generellt dricker mer för vart år som går har en attitydförändring gentemot alkohol smugit sig in bland ligans spelare. I dag är flera av Premier Leagues mest framträdande unga stjärnor också nykterister. Tottenhams Gareth Bale och Arsenal's Theo Walcott är två aktuella exempel, kanske har de inspirerats av veteranen

David Beckham, som förutom att vara Englands kanske mest kända spelare genom tiderna även är nykterist.

Arsenal-spelaren Theo Walcott är en av de som föregår med gott exempel

Att Arsenal-spelaren Walcott, som varit i klubben sedan han var 16 år, är en av desom föregår med gott exempel är inte så konstigt. Ända sedan fransmannen Arsene Wenger tog över managerrollen i klubben för drygt 16 år sedan har laget alltmer styrts in mot en så alkohol- och problemfri miljö som det är möjligt. Lagets föregående generation spelare vann förvisso ligan under George Grahams ledning, men utanför planen brottades flera spelare med sociala problem. Problem som den då nye managern Wenger fick ärva.

När Wenger kom till Arsenal 1996 var två män i startelvan alkoholister, backlegenden Tony Adams och mittfältsmotorn Paul Merson. Dessutom hamnade namn som Steve Bould och Nigel Winterburn även de i trassliga situationer på grund av sina dryckesvanor.

– Jag lever inte i en lögn längre och jag mår mycket bättre nu, men det tog mig 29 år att komma fram till det här beslutet, konstaterade Adams i brittisk dagstidningen The Independent strax efter Europamästerskapen 1996.

Arsenal och Wenger stöttade både Merson och Adams, vilket bidrog till att båda lyckades övervinna sina bekymmer

ÄN

NYKTER FOTBOLL

bw

David Beckham, Englands
kanske mest kända spelare
genom tiderna, är nykterist.

© 2003 Adidas AG

Henrik Rydström

och bli högst delaktiga i de framgångar som komma skulle. Detsamma kan sägas om de andra spelarna, och Steve Bould är i dag en av Wengers närmaste medarbetare. Och att starka personligheter och ledare aktivt motverkat dryckeskulturen har spelat en central roll i utvecklingen tror många, däribland Kalmar FF:s trojänare Henrik Rydström, som själv valde bort alkoholen i tidig ålder och sedan 1993 hunnit göra 528 matcher i kalmarlagets tröja.

– Det ena leder till det andra. När några betydande spelare super och står för ett sådant leverne faller ofta andra in i det. Detsamma sker ju när det är åt andra hållet. Och jag tror det är centralt att tränare som Wenger säger ifrån. Tidigare rådde en slags tyst acceptans.

– Sedan tror jag att det handlar om motaktioner. När Tony Adams med flera berättar sin livshistoria och gör det i all dess jävlighet vill man inte gå samma väg. Jag tror det är en viktig aspekt, att några av de där som tycktes klara av att leva

hårt och ändå spela på högsta nivå berättar sanningen.

Wengers ankomst till England var således en pusselbit i trendbrottet, en del av den ökade internationaliseringen och rörligheten av såväl spelare som ledare från liga till liga, som förändrat inställningen till alkohol totalt.

Ett annat viktigt skäl är att elitfotbollen bara de senaste tio åren har blivit enormt mycket mer högintensiv. Där spelare tidigare sprang cirka 20 minuter högintensivt per match rör det sig i dag om drygt 60 minuter. Just i Premier League uppmättes en ökning av intensiva löpningar med 40 procent – på bara en säsong. Det ställer givetvis helt andra krav på en spelare. Det är tveksamt om det ens vore fysiskt möjligt att kombinera det leverne spelare som Adams och Gascoigne hade med fotboll på dagens nivå.

– Jag betvivlar det. Just eftersom fotbollen i dag ställer så mycket större krav på den fysiska aspekten. Samtidigt talar vi om

Janne Mian

spelare med exceptionell talang. Så man kan inte utesluta någonting. Och tar vi Paul Gascoigne tycks ju hans alkoholproblem tagit ordentlig fart efter karriären, säger Henrik Rydström och fortsätter:

– Ibland kan det ju vara så att alkoholen blir ett sätt att hantera stress och press och för vissa spelare fungerar ett missbruk – under en begränsad tid. De klarar av det som fotbollsspelare, men inte som människor.

Janne Mian, fystränare hos svenska mästarerna 2012, IF Elfsborg, är även han tveksam till att den typen av osunt lever-

"Alkoholen blir ett sätt att hantera stress och press."

HENRIK RYDSTRÖM

Tony Adams

Arsene Wengers ankomst till England var en pusselbit i trendbrottet som förändrade inställningen till alkohol totalt.

ne skulle gå att kombinera med dagens fotboll, även om "det ju alltid finns unikum som kan behandla sin kropp nästan hur som helst och ändå prestera på

världsnivå". Mian menar att spelarna i dag är långt mer medvetna om hur de bör leva för att lyckas bäst.

– Man började utbilda i träningsmetodik

och hur det hör ihop med prestation, något började hända då, förklarar Janne Mian.

– I dag finns mycket mer kunskap om hur varje enskild spelare bör agera för att hålla sig skadefri. Sköter du dig inte så går du sönder, så enkelt är det.

Mian påpekar även att det är ganska logiskt att det är just spelare som Theo Walcott och Gareth Bale som är nykterister, då de båda delvis baserar sitt spel på snabbhet och explosiva löpningar.

– Just snabba spelare går sönder ganska lätt eftersom de har snabba muskelfibrer. Det tar oerhört lång tid för kroppen att hämta sig helt från en fylla och är man då en spelare som förlitar sig på snabbhet bör man definitivt vara extra aktsam.

Även defensiva mittfältaren Rydström håller med om att de ökade fysiska kraven har ändrat medvetenheten bland spelare.

– Kroppen är ditt verktyg. Vi är maskiner. Då kan man inte lämna något åt slumpen.

Det var dock inte av karriärsskäl som Rydström valde att välja bort alko-

"Fylla är oerhört osexigt"

HENRIK RYDSTRÖM

hol. Redan som tonåring bestämde han sig för att den då ganska utbredda spritkulturen i Sverige inte var något för honom. Han såg andra "supa som djur" och lockades själv aldrig av tanken på att bli full och spy. Om något kanske han däremot "skylde" på fotbollen för att ha ett skäl att vara nykter.

– Jag var och är en sån person som gärna gör det motsatta och dessutom ogillar jag att förlora kontrollen. För det första tycker jag att smaken av vin, öl och sprit ofta smakar vedervärdigt. Och då begriper jag inte varför jag ska dricka det. Och ska man dricka drinkar som inte smakar alkohol kan jag likväl dricka läsk. Och för det andra handlar det om en motaktion mot det som alla andra gjorde och gör. Fylla är oerhört osexigt.

Även om dryckeskulturen i Allsvenskan kanske aldrig varit riktigt lika omfattande som i den engelska ligan har veteranen Rydström under alla sina säsonger i Kalmar definitivt noterat hur attityden gentemot alkohol har förändrats även här hemma i Sverige.

– Acceptansen gentemot alkohol är avsevärt mindre i dag. När jag 1994 förklarade att jag inte ville festa tyckte de flesta att jag var märklig. I dag är min inställning inget konstigt.

Rydström menar att en hel del har förändrats sedan dess och att det i klubbarnas fall i dag råder en helt annan typ av professionalismitet kring verksamheten.

– När jag kom till KFF hade vi knappt månadslön. Folk jobbade vid sidan om. Att då kanske gå ut och festa några dagar innan match var inte så farligt. Och på träningsläger ansågs det vara en självklarhet att unna sig alkohol. Samtidigt måste jag påpeka att det där inte gällde alla, jag hade även då lagkamrater som skötte sig. Men man hade inte samma kunskap om fysiska följder av alkohol som man har i dag.

Även Janne Mian, som innan mästarlaget Elfsborg varit involverad i klubbar som Hammarby och Brage ser hur fotbollen genomfört stora förändringar.

Heineken förnyade sitt sponsoravtal med UEFA Champions League med ett kontrakt som löper ut 2015.

– Det har ju hänt väldigt mycket på förhållandevis kort tid och fotbollen går mer och mer i hand med vetenskap och fysiologi. När jag själv spelade var det fortfarande ganska vanligt att laget tog några öl på bussen hem efter matchen, sånt förekommer nog inte ens i division 3 nuförtiden, konstaterar han.

Rydströms allsvenska karriär har varit lång. Han är nummer sex på listan över spelare som spelat längst i en och samma klubb utan klubbbyte. Bland utespelare är det bara Ryan Giggs (Manchester United) och Francesco Totti (Roma) som spelat längre i samma klubb. Rydström tror att hans inställning gentemot alkohol förmodligen har varit en faktor till att han fortfarande håller på toppnivå.

– Det är väldigt svårt att svara på, men antagligen. Att festa och dricka större mängder alkohol bryter bevisligen ner din kropp. Å andra sidan gör jag andra saker som många menar inte är bra för kroppen. Jag stretchar inte, jag går aldrig och lägger mig innan 01.30 och jag dricker i princip ingenting (förutom kaffe) under dagen.

Och har klarat mig tämligen bra trots det.

Som tidigare nämnts var internationaliseringen av engelsk fotboll en bidragande orsak till att ligan nyktrade till. Den har även varit positiv för svensk fotboll, både vad gäller import och export skulle man kunna säga.

– I dag är fotbollen så internationell och det finns nästan alltid utländska spelare med religiös bakgrund i lagen och de spelarna dricker nästan aldrig. De är ju ofta stjärnor också, så de yngre ser upp till dem och följer deras exempel säger Janne Mian.

Mian konstaterar även att det finns en annan viktig aspekt för svenska spelare som fungerar som en morot.

– För 10–15 år sen var man tvungen att vara oerhört bra för att komma ut i Europa, det var bara de riktigt stora stjärnorna som kom iväg. I dag är det lite lättare. De flesta allsvenska spelare numer hoppas nog på att få chansen ett par år utomlands. Då sköter man sig också lite extra.

Än är det dock långt kvar innan elitfotbollen är helt alkoholfri, vilket kanske inte är så konstigt med tanke på att inte

Henrik Rydström menar att attityden gentemot alkohol har förändrats under hans tid i Kalmar.

"Det är ju vuxna människor som måste få bestämma själva."

JANNE MIAN

ens de stora internationella förbunden tar avstånd från alkohol. Under 2012 förnyade Heineken sitt sponsravtal med UEFA Champions League med ett kontrakt som löper ut 2015. Sponsordealen marknadsförs under sloganen "Heineken & Champions League: Great Together".

UEFA delar dock inte helt öltillverkarens syn på detta. Sedan många år tillbaka är det nämligen förbjudet att köpa öl eller någon annan alkoholhaltig dryck på alla arenor i samband med en Champions League-match.

Vad gäller Elfsborgs policy kring alkohol så menar Janne Mian att det handlar om att skapa en fin balans mellan att förmedla rätt information utan att för den skull skapa en total förbudssituation.

– Det är ju vuxna människor som

måste få bestämma själva och vi åker ju inte hem och kollar i spelarnas kylskåp så klart. Vi ser till att ge information om alkoholens skadliga inverkan, och det får inte förekomma alkohol när vi är på träningsläger.

– Vi skriver dagmatsedlar och påpekar att alkohol kan leda till fettansamlingar i kroppen. Det är viktigt att poängtera att det kan bli en ryggsäck med extrakiln att bära med sig på planen, säger Janne Mian.

Även Rydström ställer sig tveksam till alltför rigida regler gentemot alkohol i klubbverksamhet.

– Jag tror inte alls på helnyktra krav. Jag tror att en alltför strikt hållning föder motreaktioner och jag vet många spelare som tar sig en fylla då och då. Men man sköter det snyggare än för 20 år sedan,

delvis på grund av sociala medier. Förr i tiden kunde man vara onykter på krogen och det blev på sin höjd lite skitsnack. Nu kan det bli konkreta bevis i form av Twitter, Facebook, mobilkameror och dylikt.

Rydström påpekar även att det inte bara är inom fotbollen som attityden gentemot alkohol har förändrats, "att leva sunt och hälsosamt anses eftersträvarvärt" som han uttrycker det. För den som väljer att inte dricka finns det dock fortfarande utmaningar vad gäller det sociala, både inom och utanför idrotten.

– Man måste vara beredd på att bemötas med skepticism och frågor. Mitt nej till alkohol ifrågasätter indirekt deras ja. Man framstår gärna som Bror Duktig, som lite förmer och det är inte alla som kan hantera det. Jag tror många faller till föga av just den anledningen, man har inte den kraft och energi som krävs för att stå utanför. Jag hade tur att mina polare lät mig festa med dem – trots att jag var nykter. De behandlade mig som en av dem ändå. Detsamma hände sedan i Kalmar FF:s A-lag, avslutar Henrik Rydström. ■

TORLOGEMÖTET

11-12 JULI 1943

Godtem
STUDIEC

ULSPRITEN
ÖRSTÖR
ULFRIDEN

DLIG
NST!

plarordens
CIRKLAR

HISTORISKA AFFISCHER I NY BOK

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

"Det har varit
ett spännande
och roligt
projekt."

ANTON HULL

När före detta medlemmen och AD:n Anton Hull arbetade på IOGT-NTO lade han märke till hur många fina gamla affischer som låg undangömda i arkivet. Tanken grodde till ett frö och i våras tog han och hans kollega Maria Loohufvud kontakt med IOGT-NTO för att se om man kunde sälja in idén om en snyggt layoutad coffee-tablebok med historiska affischer från IOGT och NTO.

– Jag tyckte att folk borde få chansen att se dessa fina affischer, säger Anton Hull, som fick tummen upp från IOGT-NTO. I mars drog arbetet med boken igång och i början av september kommer den att vara tryckt och färdig för distribution.

– Det har varit ett spännande och roligt projekt. Jag har hittat ungefär 800 unika affischer i arkivet och av dem har vi valt ut 150 stycken. I mitt tycke de bästa ur olika perspektiv; form, innehåll och språk. De estetiska värdena har varit viktiga i urvalet, men också hur affischerna representerar den förändring som nykterhetsrörelsen har genomgått mellan förra sekelskiftet och 1970-talet. Affischerna är från 1897 till 1967 och vi har valt att ha med ungefär lika många från IOGT och

NTO, säger Anton Hull, som bland annat har fascinerats av hur språket har förändrats över tid.

– På en tidig affisch talar man om sång-propaganda. Men i vår tid står ju ordet propaganda för något annat, mer negativt. Det är intressant!

Boken sprids via Sober Förlag och kommer att vara 200 sidor tjock med ett mått på 30x24. Tanken är att den ska kunna pryda sin plats på ett soffbord. Målgruppen är bred.

– Ja, den är skapad för en bred publik, inte bara medlemmar i nykterhetsrörelsen. Jag tror att finns många som är intresserade av detta kulturarv och boken kan hjälpa till att synliggöra IOGT-NTO externt, konstaterar Anton Hull och berättar att det är i huvudsak affischerna som kommer att stå i fokus. De talar för sig själva. Men boken kommer också att innehålla tre längre texter. En av Olof Halldin, expert på affischer, en av journalisten Helena Wannberg, som skriver om nykterhetsrörelsens historia samt en förklarande text av Jenny Björkman som sätter affischerna i en tidskontext. ■

Här kan du beställa boken!

Den kostar **350 kronor** plus frakt.
<http://iogt.se/nyheter/nyktra-former/>

Alhaji Jeng

”Alkohol är inte min grej”

För nyktre stavhopparen Alhaji Jeng finns inga hinder, bara möjligheter. Efter en svår fotskada för tre år sedan har han kommit igen och satsar nu mot toppen.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO JULIA SJÖBERG

Han kommer inspringande med andan i halsen, Alhaji Jeng. Med sig har han sina enormt långa stavar som skickligt manövreras genom den smala dörren till träningslokalen. Efter intervjun ska han hämta en friidrottare på besök från

Japan och sedan är det hård träning som gäller resten av dagen. Slottsskogsvallen, där vi befinner oss, är friidrottens Mekka här i Göteborg. Här tränar Alhaji i stort sett varje dag – eller 6–7 pass i veckan. Det kan handla om löpning, kort sprint

och häcklöpning för att hålla alla muskler och reflexer i topptrim. Efter att han bröt foten för tre år sedan har han kämpat hårt för att komma tillbaka. Än så länge är inte stabiliteten densamma som innan skadan. Men han är på god väg.

– Det går bättre och bättre för varje säsong och nu har jag en riktigt bra känsla inför sommaren, säger han med ett leende.

Drömmen är en internationell medalj utomhus.

– Bubka slog sitt bästa världsrekord som 34-åring. Kan han så kan jag, säger Alhaji, som än så länge bara är 31. Med sig

”Detta är en livsstil och något jag älskar.”

ALHAJI JENG

Fakta

Namn: Alhaji Jeng
Ålder: 31
Familj: flickvän
Bor: i lägenhet i Göteborg
Gör: stavhoppare

– Jag är nykterist sedan många år. Jag testade alkohol när jag var i sena tonåren, men det var inte min grej. Att dricka för att berusa sig tycker jag är helt fel. Man kan absolut ta ett glas vin till god mat, det är okej. Men att supa för supandets skull är bara dumt. Det är trist att alkoholen är normen när man umgås i Sverige. I Gambia, där de flesta är muslimer, dricker man inte och alkohol har aldrig funnits i min familj. Och som idrottare är det förstås extra viktigt att inte dricka. Alkohol främjar ju inte fysiken precis, säger han med ett snett leende.

Han berättar att det finns idrottare som dricker, men att de flesta gör det med måtta eftersom de vet att alkohol bryter ner kroppen. Han har aldrig upplevt det som ett problem att vara nykterist. Han respekterar de vänner som väljer att dricka och förväntar sig samma respekt tillbaka för sitt val.

– Jag är en bestämd person. Säger jag nej så är det nej!

Alhaji kastar ett öga på klockan. Det börjar bli dags att åka och hämta gästen från Japan. Därefter är det ett tajt schema med eftermiddagsträning.

– Så här ser min vardag ut, säger Alhaji och slår ut med händerna.

Januari, februari och mars är det inomhusträning som gäller. Maj-september är det tävlingssäsong. Någon längre semester blir det sällan frågan om. Men det är å andra sidan inget som Alhaji saknar.

– Jag blir mest rastlös av att vara ledig och vill tillbaka till träningen. Det är här jag har mitt liv just nu. Men ett par veckor i Gambia varje år brukar det bli. Jag känner en stark tillhörighet där och har många släktingar kvar. Jag känner mig både som gambian och svensk, även om jag är mycket präglad av den svenska kulturen.

Framtiden ser ljus ut för Alhaji. Vad som händer efter att idrottskarriären är över är förstås svårt att veta. Kanske blir det jobb inom marknadsföring. Just nu pluggar han nämligen marknadsföring och organisation vid sidan av idrottandet. Kanske blir det familjebildning också, tillsammans med flickvännen. Målen och drömmarna är många och Alhaji verkar veta hur man når dem. ■

i bagaget har han ett antal höjdpunkter som svenskt rekord inomhus på 581 centimeter, VM-silver inomhus och många mästerskapsfinaler.

– Jag blir äldre, men min motivation är fortfarande hög. Jag ser inte det här som en uppoffring, som många kanske tror, utan detta är en livsstil och något jag älskar. Jag har passionen och viljan att kämpa mig upp till toppen och tycker om att träna. Jag sätter hela tiden upp nya mål och ser arbetet som en process. Slipper jag bara skador så ser jag inga hinder, säger Alhaji, som också lyfter fram många andra fördelar med sitt friidrottande.

– Jag har fått resa över hela världen, fått möta nya kulturer och lärt känna nya människor. För några år sedan vistades jag två år i Qatar. Det var efter att jag brutit foten. Jag började om med en ny tränare och utvecklade nya tekniker. Det var ett härligt klimat att träna i och en mycket speciell erfarenhet.

Alhaji Jeng är född i Gambia. När han var några månader flyttade han med sin mamma till Sverige, där hans pappa redan bodde. Efter en tid flyttade familjen till Göteborg och Alhaji började som liten grabb att spela fotboll. Men det var när han medverkade i den lokala Angereds cupen som han fick smak för friidrott. Under

friidrotts-VM 1995 såg han Bubka hoppa och tyckte att det såg häftigt ut. Efter det var det bara stavhopp som gällde.

– Jag är mer individualist än lagspelare och gillar mätbara tävlingsmoment. Därför var stavhoppningen så rolig, säger Alhaji, som upptäckte att han hade fallenhet för idrottsgrenen. Han drogs snabbt in i friidrottsgemenskapen och här började ett nytt kapitel i hans liv.

– Kontrasten från den tuffa förortsmiljön där jag vuxit upp var stor. Plötsligt ingick jag i en annan sorts gemenskap med andra värderingar. Jag lärde mig att träna målmedvetet och disciplinerat och kom i kontakt med ungdomar från andra, rikare miljöer än den jag var van vid, säger Alhaji, som snart började träna fem pass i veckan.

Han slog svenskt juniorrekord och hade som mål att nå världseliten. Viljan och envisheten betyder förstås mycket för att bli framgångsrik. Men också de fysiska och psykiska förutsättningarna. Alhaji är 184 centimeter lång och väger 79 kilo. Han beskriver sig själv som explosiv, stark, snabb och med bra timing; viktiga egenskaper för en stavhoppare. Att ta väl hand om sin kropp är en annan förutsättning för att nå toppen. Det gör man genom träning, bra kost och drogfrihet.

"Att supa för supandets skull är bara dumt."

ALHAJI JENG

Vallsjöbadens sista danskväll för i år äger rum den 28 augusti.

SUCCÉ FÖR NYKTER DANS I VALLSJÖBADEN

Sedan många år arrangerar IOGT-NTO under sommaren **nyktra danskvällar** vid natursköna Vallsjön i Småland. I somras slogs nytt publikrekord.

TEXT OCH FOTO MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Till Vallsjöbadens dansbana kommer danssugna från när och fjärran – några ända från Linköping, Norrköping och Gävle – för att skaka loss till kända band som Matz Bladh, Donnez och Drifters. Och den nyktra dansbanans goda rykte bara växer. Den 17 juli slogs besöksrekord med 488 personer på dansgolvet till Matz Bladhs toner.

– Det handlar till viss del om det vackra vädret. Sommaren började regnigt och då hade vi förstås färre besökare. Men de senaste veckorna har det kommit mycket folk och stämningen har varit jättebra. Vallsjöbaden måste vara ett av Sveriges finaste dansställen, säger Bengt Isaksson, ordförande i Njudungskretsen för IOGT-NTO.

Han berättar att man på Vallsjöbaden inte bara arrangerar danskvällar, utan

också scenframträdanden varje söndag. Andra kvällar hyrs Vallsjöbaden ut till olika föreningar som arrangerar aktiviteter som exempelvis linedance. Alla arrangemang är förstås nyktra och drogfria.

– Det är vi väldigt tydliga med. Vi behöver aldrig ha några ordningsvakter, eftersom det aldrig blir några bråk. Folk respekterar kravet på nykterhet och jag tror

"Folk respekterar kravet på nykterhet."

BENGT ISAKSSON

att många uppskattar det, säger Bengt Isaksson.

Danskvällarna får inte bara bygga på sommaren, utan ger också IOGT-NTO goda inkomster. Pengar som kommer till användning i föreningarna när sommaren är slut. En välbesökt onsdagskväll kan omsätta drygt 100 000 kronor – intäkterna kommer från biljettförsäljning och caféverksamheten. ■

FOTBOLL OCH GEMENSKAP

Fotbollslaget Plankan drivs av en IOGT-NTO-förening i Östersund. Många i laget har **ett tidigare missbruk** med i bagaget. "Laget blir en slags språngbräda", säger lagets tränare Reijo Andersson.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **SANDRA PETTERSSON**

Stämningen är laddad och uppsluppen på samma gång nere på Valla fotbollsplan i Östersund. Fotbollslaget Plankan är redo att möta serieettan City i sommarens näst sista match och man tror stenhårt på möjligheten att vinna – trots en ganska hög medelålder och bitvis ganska dålig kondis.

– Det måste vi ju. Vi är alla vinnarskallar. När det är match vill vi vinna. Så är det bara, säger lagets veteran Thomas Andersson, som med sina 52 år är en av de äldsta. Han är med här för gemenskapen och glädjen att spela fotboll, precis som sina lagkamrater.

– Det är vår styrka som lag; glädjen och sammanhållningen! Vi är inte bäst och inte sämst. Första året kom vi sist. Andra året vann vi. I år får vi se. Men vi blir bättre och bättre.

Fotbollslaget är en del av Räddningsplanen, en kamratsödsförening i IOGT-NTO:s regi som bildades 2011 i Östersund. Tanken är att motverka socialt utanförskap i en drogfri miljö och den centralt belägna lokalen är öppen mellan 9 och 16 varje vardag – och dessutom vissa kvällar. Medlemskap i IOGT-NTO är inget krav för att delta i verksamheten – det är däremot nykterhet under alla aktiviteter. Sedan starten har Räddningsplanen kun-

"Vi är alla vinnarskallar."

THOMAS ANDERSSON

nat erbjuda sina medlemmar exempelvis bio- eller teaterkvällar, sport- och filmkvällar i lokalen, fiskeutflykter, bakning

och föreläsningar. Sport är en viktig del av verksamheten och man har – förutom det här korpfbollslaget – också ett korp-innebandyag.

I dag är de ett dussin som har samlats på den kvällssoliga gräsplanen. Några har missbrukarbakgrund, andra har aldrig varit i kontakt med missbruk. Det är mixen som är själva grejen med KMF Plankan,

Gemenskap och glädje är i fokus när Plankan spelar fotboll.

Johan Jönsson tar över som tränare efter Reijo Andersson.

Laget samlas inför kvällens utmaningar.

menar Reijo Andersson, som sedan starten har varit lagets tränare. Nu lämnar han med varm hand över till unge Johan Jönsson. Inom kort flyttar han till Örebro för att börja arbeta på ett behandlingshem. Han har själv missbrukat både alkohol och andra droger, men är drogfri sedan fem år.

– Att laget inte bara består av killar som har haft ett missbruk är bra. Blandningen gör att vi lär av varandra och växer som grupp. Viktigast är förstås gemenskapen och sammanhållningen. Vi har jättekul ihop, inte minst för att vi har olika bakgrund och olika åldrar. Några är i 20-års-åldern, andra har passerat 50, säger Reijo, som själv gärna hade varit med i ett fotbollslag när han var ung och på glid. Kanske hade det hjälpt honom att komma på rätt köl. Han kände sig alltid utanför.

– Fysisk aktivitet i kombination med gemenskap gör att man mår bra i både kropp och själ. Man får ur sig massor av

"Fysisk aktivitet i kombination med gemenskap gör att man mår bra i både kropp och själ"

THOMAS ANDERSSON

överskottsenergi och sover bättre på nätterna. Det var därför jag drog igång det här fotbollslaget. I vår kamratstödsförening Räddningsplankan försöker vi vara så aktiva som möjligt. När det inte är fotbollssäsong håller killarna igång med innebandy, säger Reijo och berättar att man träffas och tränar en gång i veckan. Förutom matcherna förstås.

– Fysisk aktivitet lugnar, stressnivån sjunker, självförtroendet ökar och för några medlemmar i Räddningsplankan

leder detta vidare till annat. Några sitter i dag med i styrelsen. Det här blir en slags språngbräda, konstaterar Reijo.

Han tycker inte att det är någon egentlig skillnad på det här laget och vilket fotbollslag som helst. Men visst, möjligen är de känslomässiga svängningarna aningen större.

– Får vi medgång och gör mål så spelar vi riktigt bra. Annars går luften lite ur oss, säger Reijo.

De lagkamrater som inte har någon egen erfarenhet av missbruk har hittat hit via kompisar eller andra kontakter, som har tipsat dem.

– Människors historia spelar mindre roll här. Alla får vara med. Vi gör detta tillsammans och blickar framåt. Att några i sitt tidigare liv har missbrukat är inget man märker av, säger Thomas, som arbetar i skolan. Via en kompis hörde han talas om det här lite udda fotbollslaget och hakade på. Han har aldrig ångrat sig.

– Nej, vi har verkligen jättetrevligt. Vi träffas ibland utöver träningarna och går på större matcher ihop. I fjol hade vi avslutning på Storsjöbadet med familjemedlemmar och hade verkligen supermysigt, säger Thomas och tillägger att han i dag inte skulle vilja vara utan Plankan.

– Jag ser fram emot detta varje vecka. Jag gillar inte bara träningen, utan även fotbollsnacket med grabbarna. Vi har kul!

"Människors historia spelar mindre roll här. Alla får vara med."

THOMAS ANDERSSON

Johan Jönsson, lagets blivande tränare, håller med.

– Jag tar över efter Reijo för att jag vill hålla ihop gänget. Vi känner varandra nu och det vore hemskt att inte fortsätta, säger han och kastar ett öga på klockan, som snart är åtta. Inom kort startar matchen och det är dags att samla ihop laget och ladda. Alla ställer sig i en tajt ring och Johan ger instruktioner inför matchen, som torde bli ganska tuff.

– Vi spelar 3–4 minuter, sedan byter vi av. Är det okej? Det borde vi klara av. Jag

håller mig till vänster och du Krille till höger. Micke och Totte byter med backen och du Muhammed, byter med Thomas.

– ...och så gör vi höga och fina mål. Blodsmak i käften, nu kör vi!

Lite vid sidan av laget står Anders Gullberg, verksamhetsansvarig på Räddningsplankan. Han spelar inte själv, säger att han har noll bollsinn. Däremot är han gärna med vid träningar och matcher.

– Jag gillar att kolla på fotboll och brinner för Räddningsplankan. För mig, som har haft ett missbruk, har föreningen bokstavligen varit en räddningsplanka. Jag stortrivs! säger han glatt och glider bort mot gräsplanen där matchen är i full gång.

– Kom igen nu grabbar! hojtar avbyttarna som står och väntar på sin tur. Ute på planen finns konstant sju spelare.

– Bra Tony! vrålar Thomas till målvakten som förhindrar ett motståndarmål.

Efter bara några minuter in i matchen sitter det första målet och Plankan jublar. Men när matchen är över står det klart att City ändå vinner med 3–1.

Plankans spelare hänger dock inte läpp. En match återstår innan sommaruppehållet.

– Då vinner vi! ■

Ishmael Shem driver verksamheten på Blue Cross i Kenya. Här träffar han de barn på Kisumu Prison Primary School som är en del av Blue cross verksamheten.

HJÄLP TILL VÄRLDENS BARN

I höst kommer IOGT-NTO att vara med och samla in pengar till Världens Barn igen. Accent har besökt ett av projekten som IOGT-NTO stöder med medel från insamlingen: Blue Cross som **hjälper gatubarn i Kisumu**, Kenya.

TEXT **GÖRREL ESPELUND** FOTO **ANDREAS KARLSSON**

När Blue Cross startade i Kisumu fanns det ingen annan plats för stadens gatubarn. Nu får utsatta barn en ny chans till ett bättre liv – utan alkohol och andra droger.

– Jag hade problem hemma så jag rymde och bodde på gatan. Min styvmamma var inte snäll och min pappa drack för mycket, säger Richard Ouma.

Han är 14 år och vi träffar honom på

skolan nära Blue Cross pojkhem utanför Kisumu i västra Kenya.

Richard berättar att problemen hemma började när hans mamma dog. Pappan gifte om sig med en kvinna som inte alls brydde sig om sina styvbarn. I sju år drev Richard omkring utan att gå i skolan.

– På gatan levde jag med andra barn. Vi samlade skrot och sålde så att vi kunde

köpa mat och lim. Att sniffa lim var vår drog men när jag träffade folket på Blue Cross fick jag sluta. Nu bor jag på deras hem. Där har jag någonstans att sova, äta och göra läxorna, säger Richard.

Hans dröm är att bli läkare och sedan vill han bygga ett hem för gatubarn, så att han kan hjälpa andra barn när han blir stor.

– På Blue Cross lär jag mig en massa saker. Bland annat pratar vi om hur man löser problem i familjen, vi har drama-klasser och sjunger, säger Richard.

Blue Cross i Kisumu arbetar i huvudsak med att hjälpa gatubarn till ett bättre liv, men organisationens verksamhet omfattar också barn i dysfunktionella familjer som lever i utsatt miljö.

– Majoriteten av barnen vi arbetar med är pojkar, och nästan alla kommer från familjer där det finns alkoholproblem. Somliga barn har utvecklat ett eget bero-

Ett av slumområdena i Kisumu i västra Kenya. Det är från den här miljön som de flesta av ungdomarna som Blue Cross tar hand om, kommer.

Ishmael Shem driver verksamheten på Blue Cross i Kenya. Här träffar han de barn på Kisumu Prison Primary School.

Ishmael Shem

"Nästan alla kommer från familjer där det finns alkoholproblem."

ISHMAEL SHEM

ende och föräldrarna bryr sig inte. Barnen får gå med till den lokala baren där det serveras hembränt, säger Ishmael Shem.

Det är han som driver verksamheten på Blue Cross och han har arbetat med organisationen sedan slutet av 90-talet. Nu är han "husfar" på pojkhemmet och det finns även en "husmor" som sköter köket.

Pojkhemmet och organisationens kontor ligger 15 kilometer utanför Kisumu. På hemmet finns det plats för 20 pojkar och på helgerna arrangerar Blue Cross även aktiviteter för barnen som lever under utsatta förhållanden i de kringliggande byarna.

En av Ishmael Shems drivkrafter är att få så många barn som möjligt bort från livet på gatorna. Målet är att de efter ett år ska kunna flytta hem till någon släkting för att få leva ett vanligt familjeliv. För 14-årige Richards framtid har Ishmael

Shem kontakt både med en bror och med en äldre syster dit han kan tänkas flytta när rehabiliteringstiden är över.

– Blue Cross har två socialarbetare, två fältassistenter och två volontärer. Tre dagar i veckan arbetar vi på gatorna och tre dagar i veckan besöker vi arresten i Kisumu där barn hamnar av olika anledningar. Men det tar lång tid att bygga upp förtroendet hos ett gatubarn, säger Ishmael Shem.

Ofta kan det dröja sex månader mellan det att Blue Cross tar den första kontakten och pojkarna flyttar till ungdomshemmet. Då har avvänjningen från deras beroende redan börjat och Blue Cross har inlett sökandet efter barnets familj och släktingar.

Alla pojkarna på hemmet är 14 år eller yngre. För de äldre ungdomarna erbjuder

Blue Cross en yrkesutbildning och ett stödboende som ska hjälpa dem till ett bättre liv och en egen inkomst.

Även om flickor inte bor på Blue Cross barnhem, har organisationen särskilda projekt för att stödja

unga tonårsflickor.

– Vissa problem är specifika för unga flickor, tonårsäktenskap och tonårsgraviditeter gör att de hoppar av skolan tidigare än pojkarna. Flickor börjar också dricka lägre ner i åldrarna. Vi har startat ett fotbollsprojekt i ett av slumområdena så att flickorna har någon aktivitet efter skolan. Och vi stödjer alla flickor i den skolan med mensskydd så att de inte ska behöva stanna hemma från lektio-

Fakta. Världens Barn

IOGT-NTO stödjer en rad olika projekt i Östafrika som arbetar förebyggande mot missbruk av alkohol och droger. Målet är att minska alkoholkonsumtionen utifrån insikten att alkohol är ett utvecklingshinder.

Blue Cross Kenya är IOGT-NTO:s samarbetspartner i Kisumu och projektet stöds av Världens Barn. Blue Cross Kenya arbetar både förebyggande och med rehabilitering av alkohol- eller drogberoende unga kenyaner, man försöker förbättra det sociala skyddet för missbrukande ungdomar och deras föräldrar, samt minska spridningen av hiv/aids.

Blue Cross Kenya arbetar med riktade insatser gentemot gatubarn och deras närmiljö. IOGT-NTO är organisationens ende sponsor.

nera bara för att de har mens.

På helgerna blandas pojkarna på hemmet med barnen från Blue Cross stora byprojekt. Vissa föräldrar är också med.

– Vi gör olika aktiviteter varje gång, men mycket handlar om drama och musik. Barnen spelar egna teaterpjäser för föräldrarna om hur det är att leva med alkoholberoende i familjen. Många vuxna kopplar inte samman problem i hemmet med alkohol, de ser det som vilken dryck som helst, säger Ishmael Shem.

En av de pojkar som kommer till Blue Cross på helgerna är Bonface Owino. Han bor hos sin farmor som lever på att sälja

"När jag blir stor vill jag bli pilot."

BONFACE OWINO

hembränt i byn. Hemma hos Bonface är vardagsrummet inbäddat i en kväljande lukt av fukt, hembränt och intorkad urin. I en nedsutten fätölj sitter en av kunderna och talar osammanhängande medan farmor själv inte säger särskilt mycket. Tolvårige Bonface berättar att han smakat på

farmors hembrända ett par gånger och ibland måste hjälpa till och servera kunderna.

– De som kommer hit är inga bra människor, ibland bråkar de och då går farmor emellan. Blir det mycket stökigt skickar hon bort mig så att jag slipper vara med.

– Jag har snart varit med i Blue Cross program i ett år och jag missar aldrig träffarna. Jag tycker om att vara där på helgerna, mest gillar jag att spela fotboll. Jag får skor och skolböcker, de ger oss mat och jag lär mig en massa saker. Som att undvika alkohol för om jag dricker kanske jag inte kommer ta examen. Och det vill jag för när jag blir stor vill jag bli pilot. ■

IOGT-NTO OCH VÄRLDENS BARN

IOGT-NTO har varit med och samlat in pengar till Världens barn sedan 2005.

Ett tjugotal organisationer arbetar tillsammans för att få in så mycket pengar till barnen som möjligt. Organisationerna turas om att vara bland de tolv i kärntruppen vars projekt de insamlade medlen går till. I år är andra året som IOGT-NTO inte ingår.

– Men vi samlar in lika mycket pengar och arbetar lika hårt ändå, säger Per-Åke Andersson, programsekreterare på IOGT-NTO-rörelsens internationella institut och förklarar att IOGT-NTO kan söka medel ur en allmän pott.

Under 2012–2013 driver IOGT-NTO sju projekt med medel från världens barn. Det är projekt för gatubarn i Chiang Mai i Thailand, flyktingfamiljer i Burma, Barn som får lära sig

om sina rättigheter i Thailand, Gatubarn och barn i missbruksfamiljer i Kenya, Teaterklubbar och ledarutbildning i Kenya, Scouting mot droger i Burundi och Scouting mot droger i Tanzania. Under 2013 har projekten kostat 1,3

miljoner kronor, pengar som IOGT-NTO fått från Världens barn.

– Det handlar om barn och barns rättigheter. Barn är mest utsatta, både för sjukdomar och för svält. De är också mest utsatta för naturkatastrofer och drabbas hårt av hemskheter som vuxna utsätter dem för, säger han.

Den stora insamlingsveckan är 6–13 oktober. Vill man hjälpa till kan man kontakta Per-Åke Andersson per telefon 0733-72 63 17 eller e-post: per-ake.andersson@iogt.se. Man kan också kontakta regionsamordnaren i sitt län. Kontaktpuppgifter finns längst ner på Världens barns hemsida: www.varldensbarn.se.

Om inte annat kan du skänka en slant till Världens barn via Radiohjälpen 90 1950-6.

EVA EKEROTH

"UTAN VARANDRA ÄR VI INGENTING"

I juni firade **Tollares första rektor** sin hundraårsdag. Accent har träffat Gösta Vestlund.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Det är svårt att begripa att Gösta fyllt 100 år. Intellectet är knivskarpt, leendet hjärtligt och kroppen i fin form. Kanske är det just den kombinationen som är hemligheten bakom hans höga ålder. Det är åtminstone vad han själv tror.

– Jag har haft förmånen att ha ett bra familjeliv, två lyckliga äktenskap och ett intellektuellt stimulerande arbete där jag har fått använda min hjärna och utvecklas som människa. Dessutom har jag sportat hela livet och spelade min sista badmintonmatch när jag var 85. Jag fick göra ett uppehåll på grund av ett dåligt knä. Men när jag blev bättre och ville ta upp spelandet igen orkade inte min partner längre, säger Gösta med ett skratt.

Gösta är en man som har lämnat avtryck och som är ihågkommen, inte bara som en begåvad och bildad människa, utan också som folkbildningens grand old man. När han i juni fyllde 100 år firades han med

pompa och ståt på IOGT-NTO:s folkhögskola Tollare, där han verkade som skolans allra första rektor från 1952.

För att hedra hans gärningar inom folkbildningen har stiftelsen "Vestlunddagarna" bildats lagom till hans 100-årsdag. Syftet är att årligen arrangera några dagar med seminarier och föreläsningar och det är stiftelsen som samlar in och fördelar medlen.

Initiativtagare till stiftelsen är bland andra Eva Önnesjö, organisationschef på RIO (Rörelsefolkhighögskolornas intresseorganisation) och Åke Marcusson, förbundsrektor på NBV.

– Tanken med den här stiftelsen är att hylla Gösta Vestlund för att han är ett föredöme inom folkbildning och vi väljer att göra det på ett sätt som gör att hans folkbildningsanda kan leva vidare genom årliga seminariedagar. Dagarna ska genomsyras av hans vision om det

ständigt pågående samtalet, säger Åke Marcusson och berättar att pengar just nu håller på att samlas in från bland annat föreningar och studieförbund.

Det är i folkbildningen Gösta Vestlund har engagerat sig och påverkat allra mest – folkhighögskolornas samtalsbaserade, jämlika, öppna och "mjuka" undervisningsvärden öppnar dörrarna för dem som kanske inte har någon bildningstradition, men som har en bildningstörst.

– Folkhighögskolorna har lyckats anpassa sig till samtiden, genom att studier på folkhighögskola numera ger behörighet att söka in på högskola och universitet. I dag studerar ungefär 90 000 elever på landets folkhighögskolor varje termin och jag kan utan att överdriva påstå att de har haft en stor betydelse för Sveriges utveckling de senaste hundra åren, säger han.

Vad har livet lärt honom?

– Att goda, nära relationer ger livet mening. Godhet är det enda som aldrig behöver motiveras. Mitt motto i livet är att hjälpa andra, men också att ta emot hjälp. Vi är varandra. Utan varandra är vi ingenting. Det är också kärnan i folkhighögskolans själ. ■

Gösta Vestlund.

Fakta. Gösta Vestlund

Ålder: 100 år

Familj: änking två gånger, en son och en dotter samt barnbarn och barnbarnsbarn

Bor: i radhus i Nacka utanför Stockholm

Bakgrund: Uppväxt på ett fattigt hemman i Dalarna. Studenten på privata Sigtuna läroverk. Examen i historia, statskunskap, geografi, pedagogik och psykologi vid Uppsala universitet. Verksam på en rad folkhighögskolor 1934–82: lärare på Brunnsvik, Sigtuna och Marieborg, rektor för Tollare. Folkhighögskoleinspektör och undervisningsråd på Skolöverstyrelsen 1956–78. Ordförande i Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar (RBU) 1956–60. Rådgivare åt myndigheter i Tanzania vid uppbyggnaden av ett folkhighögskoleväsende där 1976–77. Författare till flera böcker, bland annat Folkuppfostran, folkkupplysning, folkbildning (1996).

HALLÅ DÄR!

Rabih

Aktuell med låten "Maskrosbarn"

Berätta om låten "Maskrosbarn"!

– Jag presenterades låten av en låtskrivare och blev omedelbart förtjust. Jag älskar låtar som betyder något och den här berörde mig verkligen på djupet. Jag är inte själv ett maskrosbarn, men känner flera personer som har vuxit upp med missbruk och i trasiga miljöer. Jag kände direkt att jag vill framföra låten, eftersom det är viktigt ämne som berör många. Och så tycker jag att låten är fantastiskt!

Vad handlar den om?

– Om att vara stark och att det finns hopp och ljus i mörkret.

FOTO: PRESSBILD

Tanken är att låten ska vara peppande för den som känner sig berörd. Maskrosbarn känner sig ofta ensamma, men det är viktigt att få känna att man inte är ensam, att det finns hjälp och stöd. Syftet med låten

är i första hand att lyfta den här frågan och få människor som lyssnar att tänka till kring utsatta barn.

Hur ser ditt samarbete med organisationen Maskrosbarn ut?

– Innan låten kände jag inte till dem. Men samarbetet känns förstas klockrent. Vi tog kontakt med dem när det bestämdes att jag skulle göra låten. Jag har fått upp ögonen för den här problematiken och vill gärna även i framtiden samarbeta med Maskrosbarn. Jag är en person som, när jag väl bestämt mig för något, går in för det till hundra procent. Det finns inte på kartan att jag bara gör den här låten och lämnar Maskrosbarn bakom mig. Jag vill gärna fortsätta att jobba med de här frågorna och bidra på mitt sätt, gärna genom musiken.

Hur kan du bidra?

– Jag kan genom musiken och att jag är känd förhoppningsvis bidra till att synliggöra den här lite glömda gruppen barn.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Socialrealism under huden

■ **Fältöversten**
Jonas Malmberg
Rec Förlag

BOK Carl. Jacob. Danne. Maj-Lis. Svartvita ansikten i en skolkatalog anno 1987. Här, i Jonas Malmbergs socialrealistiska karbontryck till roman får vi möta dem, här stiger de ut ur katalogen. Högstadiesbarnen som försöker skapa sig ett liv i finstadsdelen Östermalm: där överklassungar från sekelskiftesvåningar mixas med arbetarklassbarn från det då nybyggda köp- och bostadskomplexet Fältöversten.

I romanen med samma namn, "Fältöversten" varvas berättarperspektiven, i separata kapitel får vi följa livet sett genom fyra personers ögon. Vi möter Carl, vars far ordnar herrmiddag för tonåringarna som hyllar nazistisk våldskultur. Dagen efter

görs hemmet åter respektabelt av tjänstekvinnan som torkar spyor och slänger krossat glas. Vi följer Jacob, lillebrorsan till två värltade bröder som lyckats med allt. Jacob som överlever skolans hårda värld genom att hänga med det kriminella Fälttaganget. Här finns också Danne, Danne vars ögon smalnar när han i all hemlighet besöker sin psykiskt sjuka mamma, Danne som drömmer om att döda någon, Danne som är kår i Amanda som han aldrig vågar visa sin kärlek för. Och så får vi följa i Maj-Lis fotspår. Maj-Lis, den mobbade, hon vars föräldrar inte längre

klarar föräldraskapet utan låter vinet, ölen döva vuxenhetens misslyckande. Maj-Lis som får vara mer vuxen än de flesta vuxna orkar vara.

Och alla dessa barn skola mötas i en och samma skola, Gårdesskolan. I detta mikrosamhälle syns det tydligt hur det sociala arvet manifesterar och marinerar, och hur långt en människas kan gå, för att få höra till,

för att överleva. Tonårslivet är ett vakuum, där kicksökandet genom droger och våld ersätter vuxenfråvaron, i såväl slott som koja.

"Fältöversten" är en "in-under-huden"-bok, jag lovar. Läs den!

HANNA NOLIN

SPEL

Utvecklande spel

Coach Board Game – Spelet för personlig utveckling
Peter Skott

SPEL Spelet Coach Board Game är kanske världens första spel i personlig utveckling och skapades av Peter Skott, som har sin bakgrund inom KRIS. Spelet har tagits emot positivt i föreningar, kompisgrupper, på behandlingshem och i arbetsteam och kan också användas i studiecirklar

hos exempelvis NBV. Tanken med spelet är att få ökad insikt, självkänsla och förståelse för andra människor. Det består av frågekort och tärningar och det finns inga vinnare eller förlorare, utan här handlar allt om att våga bjuda på sig själv, blotta sitt inre och lyssna på andra. Spelarna - max sex - turas om att slå tärningarna och ta frågekort. Frågorna kan handla om allt

ifrån personliga egenskaper och upplevelser till synen på moral och etik. En fråga kan lyda; vad betyder ärlighet för dig? Eller; nämn fem saker du är tacksam över. Man svarar så ingående man själv önskar och kan också spegla sina medspelare med frågor och kommentarer. Coach Board Game liknar ingenting annat jag tidigare har spelat, men är oändligt mer inspirerande och givande än traditionella spel. På en timme kom jag mig själv och mina medspelare närmare och vi kände snabbt både gemenskap och respekt för varandra.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FILM

FOTO: STELLANOVA FILM

Vackert om Monica Z

FILM *Monica Z – ett lingonris i cocktailglas*
Svensk film med Edda Magnason, Sverrir Gudnason och Kjell Bergqvist
Manus av Peter Birro

FILM Det är inte särskilt förvånande att Monica Zetterlunds dramatiska liv och död nu blir film. Jazzsångerskan är en av vår tids mest kända med oförglömliga sånger som "Sakta vi går genom stan". Hon slog igenom i början av 60-talet och blev snart namnet på

allas läppar, i synnerhet efter att hon började sjunga på svenska. Rampljuset och framgången var som honung för henne och hon festade hellre nätterna igenom, turnerade och reste till USA än tog hand om sin dotter. I filmen skildras Zetterlund som en ganska självupptagen, men också osäker, kvinna från landet som spelade sina kort genom att ligga med "rätt" män, de flesta kända. Samtidigt drogs hon ner i en destruktiv spiral av alkohol och tabletter. Monica Zetterlund gestaltas fint av

skådespelardebuterande sångerskan Edda Magnason. Kjell Bergqvist spelar hennes pappa, en i grunden ömsint men ganska bitter man som aldrig fick se sina egna drömmar slå in. Filmer om kända personer tenderar att bli traditionella i sitt berättande och filmen om Monica Z är inget undantag. Ändå vibrerar den här musiksagan lite extra, inte minst genom gott hantverk och den rörande kärlekshistorien mellan Monica och bandmedlemmen Sture.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Drabbande om cancer

BOK *I kroppen min*
Kristian Gidlund
Forum

BOK När musikern och journalisten Kristian Gidlund våren 2011 fick beskedet att han drabbats av cancer i magen startade han en blogg, mest för att hålla vänner och anhöriga underrättade om hur han mādde. Men bloggen delades och spred sig och hade snart tusentals följare som berördes av Kristians tuffa kamp, beskrivet så naket och poetiskt. Så avslutades behandlingarna och Kristian blev friskförklarad. Bloggen lades ner.

Tills han en morgon, knappt ett år senare, vaknade och upptäckte att han inte kunde svälja. Cancersen var tillbaka. Den här gången obotlig. Kristian tar upp bloggandet igen, men nu är tonen en annan. Vemodigare, sorgsnare. För nu vet han. Han kommer inte att överleva. Nu handlar allt om avslut, kärlek och tankar om vad som kommer sedan. Även om han kämpar på med livsuppehållande behandlingar som nästan tar knäcken på honom. För han vill så gärna vara med ett litet tag till. Att han kommer att dö i för tid gör honom arg och frustrerad, men också sällsamt medveten om

hur viktigt det är att ta vara på livet i varje skälvalande

sekund. Det här är en av de vackraste, modigaste och mest drabbande böcker jag har läst. Dessutom med ett språk så intensivt vackert att jag nästan går sönder. Tårarna bränner bakom ögonlocken och jag känner en oändlig tacksamhet över att få vara frisk, älskad och att få älska, förhoppningsvis många år till.

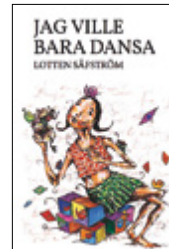
MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

1 BOK "Konsekvenser av att dö" (Ordberoende Förlag) av debutanten Rose Marie Bouw. En omskakande berättelse om hur den dag som ska bli den lyckligaste – förlösningensdagen – förvandlas till den allra värsta tänkbara. Närgången om depression, ångest, stress och psykos i kölvattnet av ett spädbarns oväntade död.

2 STUDIECIRKEL Lotta Säfströms starka och självutlämnande bok om missbruk, "Jag ville bara dansa", blir nu

studiematerial på NBV. I studiecirkeln läser deltagarna boken och diskuterar kring frågor som kreativitet och livskraft,

sorg, förlust, sjukdomsbegrepp och barn- och vuxenperspektiv. Kontakta NBV på www.nbv.se för mer info.

3 TEVE Nyktra komikern Karin Adelsköld, känd från Accent, som kommer att

leda höstens stora musikunderhållning på SVT1, "Alla tiders hits" tillsammans med Niklas Strömstedt. I programmet kommer kända artister att tävla med nytolkningar av gamla svensktoppsklassiker.

FOTO: THERESIA KOHLIN

Andreas Holmberg

NAMN: ANDREAS HOLMBERG

ÅLDER: 34

FAMILJ: SAMBO

BOR: I UPPSALA OCH KATMANDU

YRKE: WEBBDESIGNER

Hur länge har du varit medlem i IOGT-NTO?

– Sedan mitten av 90-talet. Men mitt engagemang började i UNF i Skellefteå, där jag gick med för att få en gratis t-shirt! Jag ifrågasatte tidigt alkoholnormen och ville inte dricka bara för att alla andra gjorde det, så jag blev nykterist. De första åren var jag inte så aktiv, men så åkte jag på en nyårskurs och blev fast. Jag upptäckte att IOGT-NTO är en bra organisation där man får vara sig själv och tillåts växa som människa.

Vad jobbar du med?

– Jag jobbar på Webbsearch Professional. Vi designar bland annat appar och hemsidor. Företaget har sitt säte i Katmandu i Nepal, så jag pendlar mellan Stockholm och Katmandu. I Katmandu är jag 2–3 gånger per år.

En webbyrå i Nepal! Berätta mer!

– Grundaren av företaget, Björn Söderberg, reste till Katmandu som ung. Där upptäckte han vilken potential som finns där, samtidigt som behoven är stora. Han drog igång ett företag som återvann sopor. Soporna blev till julkort och visitkort som han sålde i Sverige. Så småningom startade han den här webbyrån. Han ville ge nepaleserna en möjlighet till förändring genom att erbjuda de som utbildat sig på universitet jobb på webbyrån. Annars är det vanligt att välutbildade nepaleser flyttar utomlands och dränerar landet på kunskap. Företaget driver också ett stipendieprogram där fattiga, men begåvade nepaleser får stipendium för att studera mot att de arbetar fyra år i företaget. Grundtanken med företaget är hållbar utveckling och många av våra kunder väljer oss av den anledningen. Nu är jag en av två svenskar som jobbar i företaget. Övriga anställda, cirka 25 personer, är nepaleser.

Vilka utmaningar har du ställts inför i Nepal?

– Ständiga strömavbrott vintertid, strejker och hie-rarkier. I Nepal får man inte gå utanför sin roll, jag som chef förväntas följa med i varje steg. Det är svårt att delegera till en underordnad. Det handlar inte om att folk är lata, utan om ett annat synsätt. Jag måste ha massor av tålmod och förståelse för att det ska fungera. En annan svårighet är synen på kvalitet. Var lägger vi ribban? Det som är kvalitet för dem tycker inte vi räcker till. Projekten tar längre tid, eftersom vi måste kolla allt innan vi levererar till slutkund. Privat har jag stärkts i min drog fria livssyn. I Nepal blir man som västerlän-ning ständigt erbjuden att köpa droger. Att köpa göder en destruktiv verksamhet. Där kan man bokstavligen säga att drogerna är ett utvecklingshinder.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

"Jag har stärkts i min
drog fria livssyn."

Nu är den här!

ARBETSPLATS KOLLEN

Där kan vem som helst göra ett test för att se hur alkohol- och narkotikafrågor hanteras på ens arbetsplats just nu, och vad man kan tänka på framöver.

www.iogt.se/arbetsplatskollen

Snart dags igen!

På www.vitjul.se/kampanjinfo hittar du all information om årets kampanj, handbok, trycksaker och möjlighet att beställa profilmaterial.

Årets handbok landar också i brevlådan hos din förening i slutet av augusti eller början av september.

Pumpen

Årets mest nervkittlande frågetävling, JAAA!

14 NOVEMBER 2012, KL 20.00 –21.00

Pumpen är en frågetävling där nästan allt är tillåtet för att hitta svaren på frågorna. Alla lag svarar på frågor under samma timme runt om i landet. Skapa lag i föreningen eller med vännerna – ju fler det är i laget desto fler kan hjälpas åt att svara på frågorna!

TRE HJÄLPMEDEL BEHÖVS

- Mobiltelefon för sms eller tillgång till mail
- En digitalkamera för fotografering
- Cd-spelare eller tillgång till vår hemsida

PLATS

Där ni själva väljer att för-lägga tävlingen

FRÅGECATEGORIER

Kunskapsfrågor, Knep & knåp och Sinnens & uppdrag

MER INFORMATION

Lag utanför IOGT-NTO-rörelsen betalar en deltagaravgift på 100 kr/lag, för lag knutna till IOGT-NTO-rörelsen är det gratis.

**ANMÄLAN SENAST DEN 21 OKTOBER
PÅ HEMSIDAN PUMPEN.IOGT.SE**

Varför inte ge bort en prenumeration på Accent till någon du gillar?

Tidningen kostar bara 295 kronor för tio nummer. Mejla accent@iogt.se eller ring Medlemsservice på 08-672 60 38 så hjälper vi dig.

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Det mesta rör nog spriten för

Euskefeurat tröstar oss

På kongressen i Umeå 1989 spelade Sveriges coolaste band som heter Euskefeurat. Bandet vill inte skryta för mycket om att det kommer från Piteå men beskriver den genre de verkar i som "folkpunk". Euskefeurat har sedan dess fått alltför beundrare i IOGT-NTO-rörelsen, och många sörjer nu med bandet eftersom en av medlemmarna nyligen gått bort och höstens turné ställs in.

Deras namn skulle översatt från pite-mål till svenska kunna bli – ungefär – "utskamfilad". Gruppen, vars frontfigur Ronny Eriksson också gjort succé på egen hand, återförenades 2005 efter 11 års uppehåll. Deras ömsinta, humanistiska texter med vass politisk udd om avfolkning, kärlek, skotrar, lingonplockning, EU, älvar och annat livsviktigt har följt många med mig som gamla vänner. Och har man svårt med dialekter norrifrån brukar det gå bra när man läser texterna, alltid lika underfundiga och med glimten i ögat och roliga även när de bits.

På kongressen i Umeå hade de påpassligt bytt namn till Evangeliska Godtemplarkören och har berättat att de var lite fundersamma på hur deras låt "Vad jag är bra" skulle få för mottagande. Texten utgör fin satir över människor som får för sig att de är lite bättre än alla andra för att de inte har några laster, ägnar sig åt klädsam välgörenhet och inte bryter mot

några normer. Men det visade sig att den nyktra publiken i Piteå begåvats med självdistans och det blev stående ovationer.

På deras senaste spelningar har vi kunnat konstatera att ovanligt många låtar – fortfarande med stort hjärta – handlar om alkoholens baksidor. De kallar sångerna "moderna IOGT-låtar". En av dem, "Det mesta rör nog spriten för", kunde vi avnjuta i en coverversion med duon Visavi på kongressen i Borås i somras (eller på nätet för den som vill!):

Jag har en minneslucka som står lite grann på glänt

så därför kan jag inte riktigt säga vad som hänt men...

– det står en skördetröska på trottoaren här utanför...

Det är klart det kan vara slumpen men...

– det mesta rör nog spriten för

Nu när Euskefeurat mist en av sina fina bandmedlemmar, Stefan, tänker jag också på alla deras sånger som tröstar oss. När vi längtar hem, när vi förlorat någon, när vi inte vet åt vilket håll vi skall gå. Med vemod och lust sätter de ord på sånt som är svårt. Som i "Det är hit man kommer när man kommer hem":

...men hur det än blir så ska gudarna veta att de finns inga bojor eller band, som kan hindra mina tankar att färdas norrut på våren som en flygande and:

Det är här man känner vars stigarna går, och man vet vem som är släkt med vem. Det här man vet var gäddorna står, ja det är hit man kommer när man kommer hem, du vet, ja det är hit man kommer när man kommer hem...

Den bästa spelningen jag minns med Euskefeurat var sommaren 1990. Som överambitiös sommarreporter på tidningen Nya Norrland hade jag övertygat redaktionschefen om att ett reportage skrivet av moi från deras spelning i Konvaljeparken utanför Sollefteå var absolut nödvändig. Efter ett par låtar slog blixten ned, strömmen försvann och den utrustning som inte förstörts av blixten dränktes i ett skyfall. Men jag var så nöjd när jag fick klämma in mig i deras turnébil för en i alla bemärkelser intim intervju. När solen kom fram igen genomfördes konserten akustiskt vid elden där kolbullarna grillades.

Jag hoppas Euskefeurat får kraft att fortsätta spela tillsammans och att många fler får chansen att upptäcka dem. De är hälsokost för själen.

Anna Carlstedt

LIFE SET FREE

WORLD CONGRESS 2014

Welcome to 1st ever IOGT International Congress in Thailand

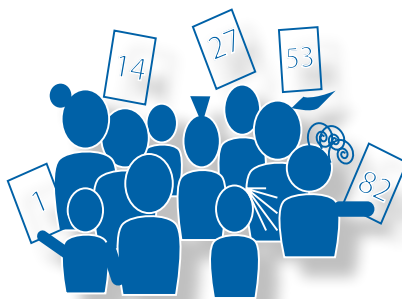
AVRESA - HEMRESA

25 oktober 2014 1 november 2014

Möjlighet till att förlänga vistelsen, av oss planerade resor:

Norra Thailand med Kjell-Ove Oscarsson
Vietnam med Pierre Andersson
Sri Lanka med Per-Åke Andersson

Men de som så önskar kan naturligtvis ordna egen förlängning.

KONGRESS

26 oktober 2014

31 oktober 2014

Hua Hin, Thailand

Alkoholpolitik på global och regional nivå, narkotikafrågan, strategiska utmaningar och en ny arbetsplan. Unga och gamla, 30-45 åringar och familjer, alla kan delta. Det låter väl lockande. Krydda det med kultur, nya vänner, gamla bekanta så vet du var du befinner dig i slutet av oktober 2014.

Kongressen genomförs i samarbete med våra två medlemsorganisationer, IOGT Thailand och Stop Drink Network.

EXTRAS

Ungdomsläger

Resor

I anslutning till kongressen kommer arrangörerna tillsammans med IOGT-NTO-rörelsens Internationella Instituts regionkontor i Chiang Mai att anordna ett ungdomsläger där teori, praktik och utmaningar blandas i en asiatisk kontext.

Mer info om priser mm kommer under hösten.

IOGT

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

Betala din medlemsavgift med autogiro och bli månadsgivare

I detta nummer av Accent följer det med en bilaga som förklarar hur du kan betala din medlemsavgift med autogiro. Om du väljer att betala din medlemsavgift via autogiro minskar vårt administrativa arbete. Det innebär mer resurser till arbetet för ett nyktrare samhälle. Dessutom slipper du att betala din medlemsavgift manuellt. Mer pengar till verksamheten blir det om du dessutom väljer att bli månadsgivare. Du skänker då månatligen en slant som också dras via autogiro.

Om du väljer att bli månadsgivare kan du välja vart du vill att ditt stöd ska gå.

- IOGT-NTO ex Arbetsplatskollen, Föreningskollen, IOGT-NTO:s alkoholrådgivning.
- IOGT-NTO:s alkoholpolitiska arbete
- IOGT-NTO:s lokala verksamhet
- IOGT-NTO:s kampanj Vit Jul

Mer om detta kan du läsa i broschyren.

GLÖM INTE ATT BOKA IN VERKSAMHETSFORUM PÅ TOLLARE FOLKHÖGSKOLA 8-10 NOVEMBER 2013

Kom och inspireras av ett stort antal seminarier inom våra verksamhetsområden. Det blir seminarier om både forskning och mer handfasta verksamhetstips. Separat verksamhet erbjuds medföljande barn.

Frågor:

Tobias Tengström

tobias.tengstrom@iogt.se, 08-672 60 05

Kathy Gyhlesten

kathy.gyhlesten@iogt.se, 0733-72 62 16

BOKA UTSTÄLLNINGEN

"BOR GLÄDJEN I EN FLASKA?"

Vi har tagit fram utställningen "Bor glädjen i en flaskor?" för att väcka frågor kring alkoholreklamen och vad den sänder ut för budskap.

Det finns två versioner av utställningen. Den mindre lämpar sig för lite mindre sammanhang. Den större består av tredimensionella kuber och passar i sammanhang där det finns mer yta.

Den mindre kan du boka och låna på något av Nykterhetsrörelsens Bildningsförbunds (NBV) femton avdelningar se www.nbv.se.

Om du är intresserad av den större kontaktar du **Ella Sjödin** på IOGT-NTO: ella.sjodin@iogt.se.

GUDRUN SCHYMAN OCH CHRISTER ENGELHARDT VILL ATT KULTURMILJARDEN GÅR TILL KULTURSKOLAN. VAD VILL DU?

Inför valet 2010 aviserade både de rödgröna och alliansen att de ville höja alkoholskatterna med 1,4 respektive 1,1 miljarder. Eftersom det inte blivit så har IOGT-NTO tagit fram ett skattepolitiskt förslag "Vit skatteväxling". Förslaget går ut på att höja skatten på alkohol med en miljard kronor och använd pengarna till att sänka skatten på - eller höja anslagen till - kultur istället.

Nu uppmanar IOGT-NTO alla att dela med sig på Twitter och Facebook vad man vill att kulturmiljarden ska gå till. Tagga dina inlägg med #kulturmiljard.

ENGAGEMANGSPORTALEN

För att stödja dig som medlem i just ditt engagemang släpper vi nu Engagemangsportalen. På Engagemangsportalen hittar du som medlem inspiration och verktyg som du själv kombinerar så att det passar just ditt engagemang.

Gå in på

www.engagemangsportalen.se och se vad som passar dig.

VÄRVARKICKOFF

Planera in höstens värvaraktiviteter, då vi ska ta IOGT-NTO:s värvning till nya höjder!

Distriktens värvarsteam samlas vid Globen i Stockholm 6-8/9. Mer information om detaljerna finns på www.iogt.se.

BESTÄLL VÄRVARMATERIAL

Gå in på iogt.se/internbutik och klicka på Värvarmaterial i menyn. Där kan du beställa material för värvaraktiviteter.

Värvarblock med 10 värvartalonger. 10x20,5 cm.

Pappersmugg för värvning. 1,5 dl.
Blå med vit logotyp. Höjd 6 cm. 100 st/frp

Ny värvardisk, "Häng med oss". Vikt 9 kg. Levereras i väska. Lätt att fälla upp.

Scarf 26x140 cm.
Orange, tryckt logotyp och "Häng med oss".

Nyckelband med tryckta logotyper.
Längd 45 cm. Orange. Säkerhetsfäste bak.

Keps för värvning.
Svart, broderad logotyp och "Häng med oss".

KALENDARIUM

SEPTEMBER

- 1 Första ansökningsdag Aktivitetsbidrag Vit Jul
- 6-8 Värvarkickoff, Stockholm
- 11-12. Verksamhetskonsulentsamling, Saltsjö-Boo
- 12 Kursdag för administratörer, Stockholm
- 13 IRMA fortsättningsutbildning, Stockholm
- 13-15 Kontaktmannaträff kamratstödsledare, Stockholm
- 15/9-
-15/10 Lokal och distriktsvärvarkampanj
- 21-22. Distriktsstyrelsesamling, Stockholm
- 25 Riksstyrelsemöte
- 27 Accent nr 7 kommer ut

OKTOBER

- 5-6 NBV:s förbunds dagar
- 5-12... Kampanj: Världens barn
- 12 Våra Gårdars Inspirationsdagar i Tibro samt i Hedemora
- 13 Våra Gårdars Inspirationsdagar i Ulvsby (Karlstad), samt i Flen
- 12-13. Medlemsforum, Mölnlycke
- 14-3... Kampanj: Antilangning inför Halloween
- 18-20. SHIFT – framtidens ledare, träff 1
- 18-20 Våra Gårdars Film- och kultur dagar i Arvika
- 21 Sista anmälningsdag till frågetävlingen Pumpen
- 25 Accent nr 8 kommer ut
- 26 Våra Gårdars Inspirationsdagar i Skellefteå samt i Halmstad
- 27 Våra Gårdars Inspirationsdagar i Delje (Sundsvall) samt i Kalmar
- 27 Skapa ditt dreamteam – valberedningsutbildning, Stockholm

NOVEMBER

- 1 Kampanj: Ljusmanifestation för narkotikans offer
- 4 Sista ansökningsdag Aktivitetsbidrag Vit Jul
- 8-10... Verksamhetsforum, Saltsjö-Boo
- 14 Frågetävlingen Pumpen
- 22 Accent nr 9 kommer ut
- 25 Internationella dagen mot våld mot kvinnor
- 30 Ska vi byta grejer med varann? Stockholm

DECEMBER

- 1 Internationella hiv/aids-dagen
- 1-13... Kampanj: Antilangning inför Lucia
- 13-6/1 Kampanj: Vit Jul
- 20 Accent nr 10 kommer ut

Till minne

Tage Häggström

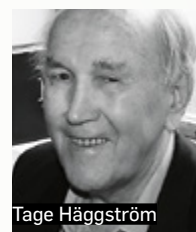
Han hämtade kraften i
det lokala arbetet

Vi brukade ofta fråga; hur hann Tage med så mycket? När det behövdes ännu ett hus för familjen i Drömme byggde han ett. När julbasaren behövde priser till lotterier gick han runt bland företagarna i Ö-vik och förmådde dem att bidra. När någon av nykterhetsrörelsens samlingslokaler behövde upprustas bokade han möte med kommunalrådet. När skogen skulle skötas drog han till skogs. Han hade en enorm arbetskapacitet. Men hur hann han med allt, egentligen?

Tage blev känd för IOGT-NTO Sverige när han ensam genomförde en medlemsvärvarskampanj per telefon. Han satte sig att systematiskt ringa runt till alla hushåll, i by efter by, dag efter dag, vecka efter vecka. Vi beundrade hans tålamod. Han fick många nej i sin telefonkampanj men han förklarade senare, att även de människor som inte ville bli medlemmar i IOGT-NTO, fick en positiv attityd till organisationen därför att någon tog sig tid att samtala med dem om viktiga samhällsfrågor. Det blev en enorm succé och han blev förebild för andra runt om i Sverige. I konsekvens med det valdes Tage in i IOGT-NTO:s förbundsstyrelse år 1983. Han satt kvar till 1997.

Där drev han utvecklingsfrågorna. Hans koncept var enkelt; verksamheten skulle ske lokalt, förbundet skulle styra resurser till distrikten för att få ”motorn att gå”. Att samlingslokaler stod i centrum för föreningsarbetet och utvecklingen var för honom absolut självklar. Det var två sidor av samma mynt. Och han fortsatte sitt centrala engagemang inom Våra Gårdar där han var förbundsordförandet mellan 1988-2000.

Men Tages kraft och engagemang räckte också till de alkoholpolitiska frågorna. Han

Tage Häggström

behöll de två tydliga perspektiven. Han deltog i de strategiska bedömningarna och diskussionerna om hur IOGT-NTO skulle arbeta centralt för att få gehör för sina förslag. Men

parallellt ordnade han träffar med riksdagspolitiker när de var i hemmalänet och med lokala politiker lite då och då. Han hade den fantastiska förmågan att delta och besluta om strategisk inriktning och sedan också genomföra dem i praktiken på hemmabanan. Det är så han var samhällsförbättraren! Outtröttlig!

Som person var han väldigt öppen. Han lyssnade gärna till andra. Tänkte efter och kunde sedan argumentera. Han hade förvärvat stor kunskap i livet om föreningars möjligheter. Han drev på utvecklingsfrågorna. Han lärde ut. Han försökte få fler att se den helhet han själv såg. Vi tänker att han tog sin energi från samhällsfrågorna i sig. Han såg orättvisorna. Han ville göra det bättre för de många människorna. Han såg hur alkohol skapade passiva medborgare. Därför kämpade han för att det skulle bli bättre.

Sån var han, förebilden, kämpen, vännen, ideologen och samhällsförbättraren. Han inspirerade oss och många, många andra att kämpa på. Hans hämtade sin kraft och sin energi hemma hos familjen, som så ofta fick låna ut Tage till oss andra. När han nu lämnat oss känns saknaden stor. Men mycket av det han stod för finns kvar. ■

ÅKE MARCUSSON
TORSTEN FRIBERG

Vill du få en text publicerad på den här sidan? Mejla den till accent@iogt.se eller skicka den per post till Accent, Pierre Andersson, Box 12825, 112 97 Stockholm. Vi kan dock inte garantera att det finns plats för din text och vi förbehåller oss rätten att korta texter vid behov.

PIERRE ANDERSSON, CHEFREDAKTÖR

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

Kampanjperiod 15/9–15/10

Höstens värvarskampanj går under temat “Fika för alla!” Vi hoppas att alla föreningar planerar in en eller flera aktiviteter för att berätta om IOGT-NTO och bjuda in till oss.

Kampanjperioden är 15/9–15/10.

Detaljerad information om kampanjen skickar vi till alla föreningar och distrikt i slutet av augusti. Information kommer också att finnas på iogt.se.

Här är varje insats betydelsefull. Kontakta din förening eller ditt distrikt och kolla var du kan göra en insats!

